

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΚΘ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140 — ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1980 | ΑΡΙΘ. 11

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Ὁρθόδοξος παπᾶς.
— Κων. Γ. Μπόνη, Ἀκαδημαϊκοῦ - Ὁμ. Καθηγ. Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἀποστολικοὶ Πατέρες, Ἰγνατίου Ἀντιοχείας Ἐπιστολαί, Κείμενον: Β' Μαγνησιεύσιν. — Γεωργ. Μπεμπή, Θέλημα Θεοῦ. — Ἰερομον. Τιμ. Κιλίφη, Τό θεμέλιο. — Σεβ. Μητροπ. Γόρτυνος κ. Θεοφίλου, Ἐχομε ἀνάγκη καὶ ἀπὸ τὸν Πνευματικό. — Εὐαγ. Θεοδώρου, ἀντιπρυτ. Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὸ ὀρθόδοξο μορφωτικό ἔργο. — Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ὁ Φώτης Κόντογλου «φίλος τοῦ παπᾶ». — Σεβ. Μητροπ. Λευκάδος κ. Νικηφόρου, Ἡ ἐλπίδα. — Σεβ. Μητροπ. Σάμου κ. Παντελεήμονος, Ὅταν νιώθης τὴν χαλάρωση. — Δημ. Φερούση, Μορφές τοῦ Γένους. — Βασ. Μουστάκη, Ἐντρυφώντας στὸν Εὐδοκίμωφ. — Σεβ. Μητροπ. Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου, Ἡ εὐθύνη τῶν νέων μας. — Πρεσβ. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Γιατί δὲν μποροῦν νὰ διδάσκουν οἱ χιλιαστές. — Ἐπίκαιρα. — Ἰω. Φουντούλη, Καθηγ. Παν/μίου, Ἀπαντήσεις σὲ Λειτουργικές, Κανονικές καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Τὸ Βιβλίο. — Ε. Π. Λ., Εἰδήσεις ποῦ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασίου 1 — Ἀθήνα: 140. Πρόστ. Τυπογραφείου Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.

Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΠΑΣ

Φωτίου Κόντογλου: Σχέδιο ἱερέως (1939).

«Στήριγμα τοῦ Γένους», «στῦλος τῆς πίστεως» «δάσκαλος τοῦ λαοῦ» καὶ «πνευματικὸς πατέρας» στάθηκε ὁ Ὁρθόδοξος παπᾶς στὴν ἐθνική μας πορεία καὶ ιδιαίτερα στίς πιὸ κρίσιμες περιόδους τῆς.

ΘΕΛΗΜΑ ΘΕΟΥ

Ὁ Θεός ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ ἐμφανίζεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ μὲ θαυματουργικὸν τρόπον νὰ τοὺς φανερώνη τὸ θεῖόν Του θέλημα.

Πρὸ ἐτῶν εἰς μίαν μικρὴν πόλιν τῆς Βορείου Καρολίνας τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν συνέβη ἡ ἐξῆς ἀληθινὴ ἱστορία.

Οἱ κάτοικοι τῆς μικρῆς αὐτῆς πόλεως ἔκαναν ἕρανον μεταξύ των διὰ νὰ κτίσουν μίαν ἐκκλησίαν. Τὰ χρήματα ποὺ ἐμάζευσαν δὲν ἔφθαναν δι' ὅλα τὰ ἐξοδα. Ἐκαμαν λοιπὸν ἐκκλησίαν εἰς ἓνα πλούσιον κτηματίαν νὰ δωρήσῃ τὸ οἰκόπεδον, διὰ νὰ κτισθῇ ἐκεῖ ἡ ἐκκλησία. Αὐτὸς ὅμως ἠρνήθη, μὲ τὴν δικαιολογίαν, ὅτι τὸ οἰκόπεδον ποὺ τοῦ ἐζητοῦσαν τοῦ ἐχρειάζετο. Τέλος πάντων, μὲ δυσκολίας ἀπέκτησαν ἓνα μικρὸν οἰκόπεδον καὶ ἔκτισαν ἐκεῖ μίαν ἀπλὴν Ἐυλίην ἐκκλησίαν ποὺ ἐστηρίζετο εἰς βάσεις ἀπὸ τοῦθλα.

Ἐν τούτοις, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο διαφορετικόν. Τὸ βράδυ τῆς ἡμέρας, ποὺ ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, ἐξέσπασε μιὰ τρομερὴ θύελλα. Κύματα τεράστια ἀπὸ τὴν ἄγριαν παραλίαν κατέκλυσαν τὰς ὁδοὺς τῆς μικρῆς πόλεως. Τὸ πρῶν, ὅταν ἐσταμάτησε ἡ καταίγίς, ἔγινε ἑσφινικά κάτι τὸ πολὺ παράδοξον.

Ἡ καινούργια ἐκκλησία ἐκουνήθηκε σιγὰ - σιγὰ, ἐξέφυγε ἀπὸ τίς τοῦβλινες βάσεις τῆς καὶ ἤρχισε νὰ πλῆθ ἑπάνω εἰς τὰ νερά ποὺ εἶχαν πλημμυρίσει τὴν πόλιν. Μὲ ταχύτητα ἔφθασε εἰς μίαν διασταύρωσιν, ἐσταμάτησε γιὰ λίγο, ἔστριψε μόνῃ τῆς καὶ συνέχισε τὸ παζίδι τῆς. Ἐσφινικά πάλιν ἐσταμάτησε ἀκριβῶς εἰς τὸ οἰκόπεδον, ποὺ εἶχε ἀρνηθῆ ὁ πλούσιος κτηματίας νὰ δωρήσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν!!

Τὸ ἄλλο πρῶν, ὁ πρῶτος ἐπισκέπτης ποὺ εἰσήλθε εἰς τὸ ἀρμόδιον δημόσιον Γραφεῖον ἦτο ὁ φίλος μας ὁ πλούσιος κτηματίας. Γρήγορα - γρήγορα ἐδήλωσεν, ὅτι δωρίζει τὸ ζητηθὲν οἰκόπεδον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. «Ἐσχεδιάζα νὰ μεταχειρισθῶ τὸ οἰκόπεδον αὐτὸ γιὰ ἄλλους σκοπούς», εἶπε χαμογελαστά, «ἀλλὰ ὁ Θεός ἐπίσης εἶχε τοὺς ἰδικούς Του σκοπούς».

Σύμπτωσις, θὰ εἰποῦν οἱ ὀλιγόπιστοι. Ἀλλὰ ἀκριβῶς τέτοιες καταπληκτικὲς «συμπτώσεις» μεταχειρίζεται ὁ Θεός, διὰ νὰ φανερώσῃ τὸ ἅγιον θέλημά Του!

ΓΕΩΡ. Ι. ΜΠΕΜΠΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Β'. ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ *

Τοῦ κ. ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΠΟΝΗ

Ἀκαδημαϊκοῦ

Ὁμ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

II. Ἐπεὶ οὖν ἠξιώθην ἰδεῖν ὑμᾶς διὰ Δαμᾶ τοῦ ἀξιόθεου ὑμῶν ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτέρων ἀξίων Βάσσου καὶ Ἀπολλωνίου καὶ τοῦ συνδούλου μου διακόνου Ζωτίωνος, οὗ ἐγὼ ὀναίμην, ὅτι ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χάριτι Θεοῦ
5 καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

III. 1. Καὶ ὑμῖν δὲ πρέπει μὴ συγχρᾶσθαι τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν Θεοῦ πατρὸς πᾶσαν ἐντροπὴν αὐτῷ ἀπονέμειν, καθὼς ἔγνω καὶ τοὺς ἁγίους πρεσβυτέρους οὐ προσειληφῶτας τὴν φαινομένην νεωτερικὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς φρονίμους ἐν Θεῷ συγχωροῦντας αὐτῷ, οὐκ αὐτῷ δέ, ἀλλὰ τῷ πατρὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ πάντων ἐπισκόπῳ. 2. εἰς τιμὴν οὖν ἐκείνου τοῦ θελήσαντος ἡμᾶς πρέπον ἔστιν ἐπακούειν κατὰ μηδεμίαν ὑπόκρισιν, ἐπεὶ οὐχ ὅτι τὸν ἐπίσκοπον τοῦτον τὸν βλεπόμενον πλανᾷ τις, ἀλλὰ τὸν ἀόρατον παραλογίζεται. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς Θεὸν τὸν τὰ κρύφια εἰδῶτα.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 99 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10 τεύχους.

5. Χριστοῦ + glorificato deum patrem domini Jesu Christi L (πρβλ. Ἰγν. Ἐφ. 1,1 ἐν ὑποσημ. ἐν τῇ ἑα φερομένης τῆς φράσεως). 10. φρονίμους GL: φρονίμῳ A (g). 12. ἡμᾶς GL Dam. (Holl 20): ὑμᾶς Ag. 13. ἐπακούειν G: ὑπακούειν Dam (g) Lightf. οὐχ ὅτι G (L?) A: οὐχὶ Dam. Zahn. 15. τὸ δὲ τοιοῦτον GL (g): τῷ δὲ τοιοῦτῳ Dam.

(Ἀπόδοσις εἰς ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν)

II. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀξιώθηκα νὰ σᾶς ἰδῶ στὸ πρόσωπο τοῦ Δαμᾶ τοῦ ἀξίου τοῦ Θεοῦ ἐπισκόπου σας καὶ τῶν ἀξίων πρεσβυτέρων

Βάσσου και Ἀπολλωνίου και τοῦ συνδούλου¹ μου διακόνου Ζωτίωνος, πού τόν χαίρομαι², διότι ὑποτάσσεται εἰς τόν ἐπίσκοπον μέ τήν χάριν τοῦ Θεοῦ και εἰς τὸ πρεσβυτέριον, σύμφωνα μέ τόν νόμον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ³.

III. 1. Καί σεις ὅμως πρέπει νά μή κακομεταχειρίζεσθε τόν ἐπίσκοπον, λόγῳ τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας⁴, ἀλλά μέ τήν δύναμιν τοῦ Θεοῦ πατρός νά προσφέρετε εἰς αὐτόν ὄλον τόν σεβασμόν⁵ ὅπως ἔμαθα και διὰ τοὺς ἀγίους πρεσβυτέρους ὅτι δέν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τήν φαινομενικήν τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας θέσιν, ἀλλά ὡς φρόνιμοι⁶ κατὰ Θεόν, συγχωροῦν τὰ πάντα εἰς αὐτόν, μᾶλλον μή (χαριζόμενοι) εἰς αὐτόν, ἀλλά εἰς τόν πατέρα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τόν ἐπίσκοπον ὄλων. 2. Πρὸς τιμὴν λοιπὸν Ἐκείνου πού μᾶς θέλησε (δικούς του) πρέπει νά ὑπακούωμεν χωρὶς καμμίαν ὑποκρισίαν⁷ ἐπειδὴ δέν παραπλανᾶ κανεὶς τόν ἐπίσκοπον τοῦτον τόν βλεπόμενον, ἀλλά τόν ἀόρατον παραλογίζεται (κάνει κακὸν ὑπολογισμόν ὅτι ἐξαπατᾶ). Εἰς τήν περίπτωσιν αὐτὴν ὅμως ὁ λόγος δέν ἀφορᾷ εἰς τόν σαρκινὸν ἄνθρωπον, ἀλλά εἰς τόν Θεόν, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰ κρυφὰ (τὰ μυστικὰ τῶν λογισμῶν μας).

II. 1. Πβλ. Κολ. 1.7. 4,7. 2. Πβλ. Φιλήμ. 20. 3. Τὸ ὄλον κεφάλαιον ἐμφανίζει συντακτικῶς σχῆμα «ἀνακόλουθον», διότι ἐλλείπει ἢ «ἀπόδοσις» ἢ τὸ «ἐπόμενον» τοῦ «ἡγουμένου» ὀλοκλήρου τοῦ κεφαλαίου. — Ὁ Ἰγν. ἐμφανίζει τὸ «ἀνακόλουθον» σχῆμα εἰς τὰς ἐπιστολάς του πολλάκις, ἴσως ἐξ ἀφορμῆς τῆς πιεζούσης αὐτόν σκέψεως εἰς τὸ νά ἐξάρη ἰδιαιτέρως τὸ σπουδαιότερον θέμα τοῦ λόγου του. Παραδείγματα «ἀνακόλουθου» καὶ ἐν Μαγν. 5,1 καὶ 2. Ἰγν., Ἐφ. 1,2. Ρωμ. 1,1.

III. 4. Πβλ. Α' Τιμ. 4,12: «μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονοείτω». Ἐπίσης Β' Τιμ. 2,16. 5. Πβλ. Α' Κορ. 4,10.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητῆς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» και «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νά τῆ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γεωργαδίου 14, Ἀθήνα (140), ἀναφέροντας ἀπαραίτητα και τήν παλαιά τους διεύθυνση, γιὰ νά γίνεται κανονικὰ ἢ ἀποστολῆ τῶν Περιοδικῶν.

Ν Ὑ Ξ ε ι ς

ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ

Ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου ἐγινε στὸν παράδεισο. Ἡ ἀναδημιουργία γίνεται μέσα στήν Ἐκκλησία. Στήν πρώτη δημιουργία ὁ Θεὸς ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο τὴν εἰκόνα του. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως τὴν ἔλεψε. Ἔρχεται τώρα ἡ Ἐκκλησία μέ τὸ βάπτισμα νά τὴν πλύνει. Αὐτὸ εἶναι μυστήριο. Κάτω ἀπὸ τὰ εἶδη τοῦ νεροῦ και τοῦ λαδιοῦ ἐνεργεῖ ἡ καθαρτήριο χάρις. Ὁ Χριστὸς κατέθηκε στή γῆ, πῆρε τὴν ἀνθρώπινη φύση και τὴ λύτρωσε. Ὁ κάθε βαπτισμένος μπορεῖ πλέον προσωπικὰ νά γίνεται μέτοχος τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Κάθε βαπτισμένος γίνεται «θείας κοινωνός φύσεως». Γίνεται Χριστοφόρος και Θεοφόρος. Ἀκυρώνει τὸ θάνατο. Φέρνει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο. Τὸ βρέφος πλέον εἶναι ἀδελφός μας. Εἶναι μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Σήμερα ξαναγεννήθηκε. Τὴν πρώτη γέννηση τὴ δίνουν οἱ γονεῖς. Τὴ δεύτερη ἡ Ἐκκλησία μέ τὸ ἅγιο βάπτισμα. Ἀπὸ δῶ και πέρα μπορεῖ νά παίρνει τὴ χάρις τοῦ Θεοῦ μέ ὅλους τοὺς τρόπους.

Τὸ βάπτισμα εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς μυστηριακῆς ζωῆς. Κανένας δέν μπορεῖ νά παντρευτεῖ, νά κοινωνήσει, νά χειροτονηθεῖ μέσα στήν Ἐκκλησία ἂν δέν εἶναι βαπτισμένος. Ἡ ἡμέρα τῆς βαπτίσεως εἶναι μεγάλη γιὰ τὸ παιδί, γιὰ τοὺς γονεῖς του, γιὰ τὸν ἀνάδοχό του και γιὰ ὅλο τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Και κάτι ἀκόμη πολὺ σημαντικὸ: Τὸ βάπτισμα ἐπισφραγίζεται μέ σταυρό. Μὲ τὴ φράση «ὄστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν... ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ και ἀκολουθήτω μοι», ἡ Ἐκκλησία δίνει τὸ σταυρὸ στὸ νεοβάπτιστο. Εἶναι σύμβολο πορείας, θυσίας και θριάμβου ὁ σταυρός.

Τὸ νέο μέλος τῆς Ἐκκλησίας θά πορευτεῖ μέσα σὲ πολλοὺς δύσκολους δρόμους. Θά κουραστεῖ, θά πονέσει, ἴσως και νά ματώσει. Μά, στὸ τέλος, θά θριαμβεύσει, γιατί ἔχει τὸ σταυρὸ.

Ἄρκει γονεῖς και ἀνάδοχος νά τοῦ διδάξουν μέ λόγια και μέ ἔργα τὴν οὐσία τοῦ σταυροῦ, γιὰ νά τὸν σηκώσει.

Ἱερομ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΙΛΙΦΗΣ

ΕΧΟΜΕ ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ

Του Μητρ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως
κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Μιά ξένη για μερικούς έκφραση, «πρέπει να βρούμε τον καλό και κατάλληλο πνευματικό», να λέμε κάθε φορά τον πόνο μας. Να ξεφορτώνουμε τα κρίματά μας στα πόδια του. Να μάθουμε την τέχνη να γονατίζουμε μετανοημένοι. Ν' αποκτήσουμε το δικαίωμα για ν' απαιτούμε κι εμείς από τον ουρανό συγγνώμη. Να έχουμε στη διάθεσή μας γιατρό. Να μπορούμε ν' ανοίγουμε την καρδιά μας κάπου. Να δείχνουμε σε κάποιον γιατρό την πληγή μας όταν είμαστε πληγωμένοι.

Τί παράξενο πράγμα και τί φοβερό, να το πάρουμε τόσο στραβά πολλοί και να νομίζουμε πως δεν απαιτείται, για τους κληρικούς, να εξομολογούνται.

Να μη το σκέπτονται καθόλου πολλοί!

Αυτό το μυστήριο, τόσο κύριο και τόσο μεγάλο, σαν σωτήριο φάρμακο, δεν θα το κάνουμε ποτέ προσιτό στον πιστό, αν εμείς δεν μετέχουμε, συνειδητά μάλιστα, σ' αυτό. Για προσέξτε το καλά λιγάκι. Γι' αυτό θα γίνετε γλύπτες και δάσκαλοι και ζωγράφοι. Θα χρειαστείτε πολλή τέχνη, πολλή πίστη κι αγάπη όχι τή συνηθισμένη, για να κάνετε τον άμαρτωλό να θελήσει να καταφύγει στον πνευματικό, κι αφού πρώτα θά μπορούσε, να κλάψει.

Αυτή την τέχνη, για να την έχετε κτήμα σας, τάλαντο, άρετή, πρέπει απαραίτητα να την έχετε κάπου κατακτήσει. Να την έχετε με την προσωπική σας πείρα πρώτα συμπαθήσει κι εκτιμήσει.

Ἄδύνατο να σας οδηγή κάποιος ξένη δύναμη, να την έχετε μέσα στην καρδιά σας, στη σκέψη και στα χείλη, αν δεν την έχετε δοκιμάσει πρώτοι: έσείς, από κάποιου την καρδιά, τη σκέψη και τα χείλη. Κι αν αυτή δεν σας μεταδόθηκε, σε δύναμη και σε χαρά στην καρδιά μέσα. Ἄν δεν εξομολογηθήκατε πρόσφατα δηλαδή. Κι αν σαν λαϊκοί νιώσατε τη χαρά του λυτρωμένου με την εξομολόγηση, δεν έμεινε όμως στην καρδιά δύναμη και χαρά τότε, που να νιώθετε την ανάγκη να πάτε και να ξαναπάτε στον πνευματικό, και τότε μπορεί να μη εξομολογηθήκατε καλά. Και τότε θα κουραστήτε πολύ να πείσετε τους άλλους να εξομολογηθούν. Κι αν ποτέ μπορέσετε, δεν θα οδηγηθούν οι χριστιανοί σας αρκετά καταχησμένοι, για να κάνουν εξομολόγηση καλή και σωστή, που να τους αναγεννήσει. Για να λυτρωθούν. Και πάντως, ειδικά πάνω σ' αυτό, ποτέ δεν είναι πολύ άργα. Να πάτε γρήγορα σ' ένα καλό πνευματικό. Να πάμε και να του ανοίξουμε την καρδιά μας. Κι αν έχουμε κάπου φταίξει κι αν κάπου ύστερούμε, χωρίς να νιώθουμε και καμιά ένοχη, να του το πούμε κι αυτό, πως δεν μας καίνε μέσα μας αυτά τα παράνομα κι ότι δεν αισθανό-

μαστε την ανάγκη ν' απαλλαγούμε, γι' αυτό και δεν μπορούμε γι' αυτά να λυπηθούμε και να κλάψουμε. Διότι αυτό πρέπει να γίνεται. Κι ακόμα πρέπει να νιώθουμε δίψα για καθαρότητα. Τότε που δεν μας καίνε μέσα μας τα άμαρτήματα, παρ' ότι δεν τα αρνούμεθα, δεν αισθανόμαστε την ανάγκη να πάμε και στον πνευματικό για ν' απαλλαγούμε. Πρέπει να το καταλάβουμε καλά. Τότε που πληγωμένοι: δεν νιώθουμε την πληγή, πρέπει να φοβηθούμε. Την έχουμε τότε την πληγή σοβαρή κι επικίνδυνη. Δεν τη νιώθει κανείς την πληγή της άμαρτίας, τότε που βρίσκεται κοντά στη νέκρωση. Τότε που κοντεύει να πεθάνει πνευματικά.

Μόνο στον πνευματικό κοντά θα σωθούμε. Αυτός θα μας δει και ξέρει να γλυκάνει την πληγή. Θα κάνει την ψυχή μας να πονέσει, θα προκαλέσει τη θλίψη, θα φέρη στα χείλη τη σωτήρια γεύση, την άλμυρή, που δίνει το καυτό δάκρυ. Που φέρνει τη συναίσθηση και τη συντριβή. Που κάνει τον άμαρτωλό να μετανοήσει.

Τότε θα δήτε τί χαρά θα μας φυτέψει στην καρδιά. Τί γαλήνη θα μας μεταδώσει. Τέτοια μία δύναμη και τέτοια μία χαρά, και γαλήνη τέτοια που θα νιώθουμε ξαναγεννημένοι. Τότε θα γίνουμε δυνατοί. Θα κάνουμε μάλιστα τότε και κτήμα μας αναφαίρετο τη γαλήνη. Μια προσευχή μόνο θ' απαιτείται, απ' εκεί και μετά, για να μη ξαναπέσουμε. Ἄπ' αυτή την ώρα και μετά, κανείς και τίποτα δεν θα μπορέη να μας κρατήσει. Τότε που θα παραπατάμε, που θ' άμαρτάνουμε, θα τρέχουμε στον πνευματικό. Κι ούτε κούραση δεν θα μπορέη τη νύχτα τα μάτια μας να σφαλίσουν, αν κάτι μας θαραϊνεί. Και θα ξέρουμε, μ' αυτή τη δύναμη στην καρδιά, και με το Θεό τη χάρη, να διδάσκουμε πολλά γι' αυτό το μυστήριο. Και μάλιστα με τέχνη και πειθώ.

Ἡ δύναμη της καρδιάς θα μεταβάλλεται σε σκέψη και σε λόγια δυνατά. Κι όταν κάτι θα μένη που με τα χείλη δεν θα μπορούμε, θα μας βλέπουν έμάς οι πιστοί, θα μας ακολουθούν και θα μαθαίνουν πως εμείς τρέχουμε θα λυτρωθούμε. Θα βλέπουν πως τρέχουμε σε κάποιο μοναστήρι: σ' ένα σοφό πνευματικό, και πως γυρίζουμε φωτεινοί και χαριτωμένοι. Γεμάτοι γαλήνη. Με την αγάπη ξεχειλισμένη από την καρδιά μας στα χείλη και στα μάτια και στο πρόσωπο ζωγραφισμένη.

Κι αν έσείς είστε κι εξομολόγοι, τότε θα μπορέτε με πολύ τέχνη να εξομολογήτε. Ἄπό το δικό σας πόνο θα ξέρετε να συμπαθήτε. Με τη δική σας πείρα θ' ακολουθήτε σωστή θεραπεία στού κάθε προσερχομένου την πληγή. Θα γνωρίζετε και την πηγή που τρέχει ή χαρά και την πηγή που τρέχει φαρμάκι. Θα γνωρίζετε να

συγκινητές, θά ξέρετε νά πλέκετε τήν κατάνυξη καί νά τήν στολιζέτε μετ' τρόπο, πού νά προκαλήτε τή θλίψη τήν εὐλογημένη καί τή σωτηρία.

Ναί καλοί μου φίλοι. Ἐχουμε καί θλίψη εὐλογημένη, πού πρέπει κάποτε, ὅταν δέν ἔρχεται μόνη, νά τήν ἀναζητήσῃ. Νά τήν προκαλοῦμε. Τή μετάνοια καί τή θλίψη γιά τήν ἁμαρτία πού προηγείται, προάγγελο τῆς χαρᾶς τὰ λένε. Μακάρι τέτοια θλίψη νά τή ζοῦμε. Νά μᾶς τήν στέλνῃ ἡ χάρις τ' οὐρανοῦ, κάθε φορά πού παράνομα περπατάμε, ὅταν μᾶς νικούν τὰ πάθη. "Ὅταν κάθε φορά πού πέφτουμε, πού σφάλουμε κι ἀδικοῦμε καί δέν μπορούμε γι' αὐτά νά κλαῖμε, μακάρι νά θουρκώνουν τὰ μάτια μας οἱ οὐρανοί καί νά κλαῖμε. Μακάρι καί τοὺς ἄλλους νά θοηθᾶμε, τότε πού κάνουν ἁμαρτίες νά μπορούν νά κλαῖνε. Τότε πού σ' αὐτὸν τὸν κόσμο μαθαίνουν οἱ ἁμαρτωλοὶ καί κλαῖνε προσωρινά, στὸν ἄλλο κάποτε θά μπορούν παντοτινὰ νά χαμογελάνε. "Ὅταν μάλιστα εἴμαστε ἡμεῖς πού κάνουμε τοὺς ἄλλους γιά τίς ἁμαρτίες τους νά κλαῖνε, τότε θά μάθουμε καί θά ξέρουμε κι ἡμεῖς μαζί τους νά χαιρόμαστε καί νά χαμογελάμε.

Φίλε, ἀδελφέ, κάπου ὑπάρχει, κάποιος πνευματικός καί γιά σένα καί γιά μένα.

Ἐγὼ θέλω νά σᾶς ἀκούσω νά μοῦ λέτε σάν ἀπάντηση: «Ἐμεῖς ἔχουμε τὸν πνευματικό μας πού πάντα μᾶς περιμένει, ὅπως πάντα ἐμφωλεύει καί περιμένει κι ὁ ἐχθρός. Ἐμεῖς εὐρήκαμε τήν εἰρήνην στήν καρδιά μας καί ξέρουμε τὸ μυστικό νά τή μεταφέρουμε καί στήν ἐνορία μας, στήν πόλη καί στό χωριό».

Ἄν αὐτὸ μπορεῖτε νά τὸ λέτε, ἂν ἔχετε τὸν πνευ-

ματικό γιά σᾶς καί γιά τήν ἐνορία σας (καί δέν θά τοιμῶσω νά διαφεύσω κανένα, γιατί παπᾶ χωρίς τὸν πνευματικό του δέν μπορῶ νά τὸν καταλάβω) τότε καί καλοὶ χριστιανοὶ καί καλοὶ κληρικοί θά εἰστε. Ὁ Χριστός τότε, διὰ τοῦ πνευματικοῦ μας, δέν μᾶς ἀφήνει. Διότι δέν θά καταφεύγουμε μόνο τότε πού κάνουμε κάτι κακό. Ἐνας παπᾶς, μόνο ἁμαρτίες θά κάνει; ἕνας ἱερεὺς μὲ συνείδηση καί συναίσθηση, ὄλο καί κάτι θ' ἀνακαλύπτει γιά τὸν ἑαυτό του. Πῶς κάτι δέν κάνει σωστά, πῶς κάτι παραλείπει, πῶς κάπου ὑστερεῖ. "Ὅταν ὁ πνευματικός μας εἶναι καί θεολόγος καί ἱεροκλήρυκας, ἀκόμη καλύτερα. Θά μᾶς φωτίζει καί θά μᾶς καθοδηγή.

Κι αὐτὰ δέν εἶναι μέσα στήν ἐξομολόγηση; Μήπως δέν ἔχουμε εὐθύνη καί δέν πρέπει νά νιώθουμε ἐνοχλή καί τότε πού δέν ἔχουμε πίστη ὅσο πρέπει θερμῆ; Καί τότε πού δέν βλέπουμε στὸ ἔργο μας ἀγάπη μεγάλη; Ἐπειτα πηγαίνοντας στὸν πνευματικό, πᾶμε κοντὰ στὸ σταυρό. Κι ἐκεῖ γονατισμένοι, κάτι θά πάρουμε. Καί μακάρι κάθε φορά νά νιώθουμε περισσότερο σ' αὐτὸν χρεωμένοι. Διότι θά πῆ πῶς κάθε φορά κάτι περισσότερο θά πάρουμε. Δέν πειράζει, ἀδελφοί μου, ἂν μεγάλωνουν τὰ χρέη μας πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένο. Μᾶς συμφέρουν αὐτὰ τὰ χρέη ὅπως μᾶς συμφέρει νά θρῖσκώμαστε ὅσο γίνεται περισσότερο κοντὰ του. Γίνεται ὅμως κάτι περίεργο μὲ τὸ Χριστό. "Ὅσο περισσότερο σοῦ δίνει, ὅσο φτωχὸς εἶσαι κι ὅσο περισσότερο θρῖσκεσαι κοντὰ Του, τόσο περισσότερο σ' ἀγαπάει. Καί τί περίεργο! Κάθε φορά σκίζει τὸ χειρόγραφο καί δέν σέ λείει χρεωφειλέτη. Πήγαινε, λοιπόν, κι ἐσὺ μὲ τήν ἐνορία σου, διὰ τοῦ πνευματικοῦ, περισσότερο κοντὰ Του!

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Ὁ παπᾶς καί ὁ δάσκαλος ὑπῆρξαν πάντοτε οἱ δύο ἀχώριστοι συνεργάται τῆς εὐγενεστάτης συνωμοσίας ἢ ὅποια λέγεται ἐθνικὴ ἀνάστασις. Ἡ πυρῆτις ἐφλόγιζε τὸ ντουφέκι τοῦ ἀγωνιστοῦ ἀλλ' οἱ δύο αὐτοὶ ἐφλόγιζον τήν ψυχὴν του.

Παραπλευρῶς εἰς τὰ 14 πυριτιδοποιεῖα τῆς Δημητσάνας ὑπῆρχεν ἡ περιώνυμος μονὴ τοῦ Φιλοθέου μὲ τήν πλουσίαν βιβλιοθήκην τῆς, ἡ πνευματικὴ τροφή τοῦ ἔθνους ἢ ὅποια ἔδωσεν εἰς τὴν δούλην Ἑλλάδα τὸν ἐθνομάρτυρα Γρηγόριον καί τόσους ἄλλους μεγάλους ἱεράρχας.

Τὰ σχολεῖα τῶν Πατριαρχείων καί ἄλλα μικρὰ καί μεγαλύτερα τοῦ γένους, τὰ τυπογραφεῖα τῆς Βενετίας καί τῆς Μοσχολέως, τὰ ὀλίγα γράμματα τοῦ παπᾶ πού ἐδίδασκε τὸ βράδυ κρυφὰ τὰ ἐνθουσιῶντα παιδιὰ τοῦ χωρίου, τὰ κλέφτικα τραγούδια καί τελευταῖον ὅλων οἱ θούριοι τοῦ Ρῆγα καί τοῦ Κοραῖ «ἡ φυλλάδες», αὐτὰ ἠμπόδισαν τὸν θάνατον νά καταλάβῃ τήν ἐθνικὴν ψυχὴν, αὐτὰ διετήρησαν τὸ ἔθνος τέσσαρας αἰῶνας εἰς ἀπατηλὴν νεκροφάνειαν.

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΕΓΓΕΛΗΣ

ΤΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἀντιπρυτάνεως Παν/μίου Ἀθηνῶν

Ἡ χρήση τῶν ὄρων «μόρφωση», «μορφωτικός» κ.λπ. στὰ πλαίσια τοῦ ὀρθοδόξου κατηχητικοῦ ἢ παιδαγωγικοῦ ἔργου δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ θεωρηθῆ ὡς ξένη πρὸς τὸ καθ' ὅλου ὀρθόδοξο πνεῦμα. Οἱ ὄροι αὐτοὶ ἀνταποκρίνονται στὴν οὐσία τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἀποβλέπει στὴν δημιουργία μέσα στὸν ἄνθρωπο τῆς μ ο ρ φ ῆ ς, πού τοῦ ταιριάζει. Οἱ λέξεις «μόρφωση», «μορφωτικός» κ.λπ. ἀνάγουν τὴν ἀρχή τους στὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ στὴν Ἱερὴ Παράδοση: Πρὸβλ. «... μέχρις οὗ μ ο ρ φ ω θ ῆ Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν» (Γαλ. δ', 19)· «... μετὰ μ ο ρ φ ο ῦ σ θ ε τῆ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν...» (Ρωμ. ιβ', 2)· «...τὴν αὐτὴν εἰκόνα μ ε τ α μ ο ρ φ ο ῦ μ ε θ α ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν» (Β' Κορ. γ', 18)· «...ὅς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σ ὑ μ μ ο ρ φ ο ν τῷ σῶματι τῆς δόξης αὐτοῦ» (Φιλιπ. γ', 21. Πρὸβλ. γ', 20. Ρωμ. η', 29). Χαρακτηριστικὲς εἶναι καὶ ἀναρίθμητες λειτουργικὲς ἐκφράσεις, πού τονίζουν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ μορφωθῆ (ἢ μεταμορφωθῆ ἢ ἀναμορφωθῆ) σύμφωνα πρὸς τὸ πρωτόκτιστο κάλλος τῆς θείας εἰκόνας, πού χαρίσθηκε στὸν ἄνθρωπο (Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ἡ μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἰσχύοντος Τριωδίου, ἐν Ἀθήναις 1958, σ. 17). Ὅπως εἶχε παρατηρήσει ὁ καθηγητὴς Βασίλειος Ἐξαρχος, «ὁ Μέγας Βασίλειος προσφνέστατα χαρακτηρίζει τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν λειτουργῶν τῆς ὡς «μόρφωσιν» τῶν ψυχῶν. Διότι, καθ' ὃν τρόπον ἐν τῇ φυσικῇ μητρὶ διαπλάσσεται καὶ μορφοῦται ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸ σῶμα, οὕτω καὶ ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Ἐκκλησίας λαμβάνει ἢ πρέπει νὰ λαμβάνῃ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῇ μ ο ρ φ ῆ ν» (Βασιλείου Ἐξάρχου, Ἡ συμβολὴ τῆς παιδαγωγικῆς ἐρεύνης εἰς τὸν συγχρονισμόν τοῦ χριστιανικοῦ ἔργου, ἐν Ἀθήναις 1935, σ. 17. Πρὸβλ. τοῦ αὐτοῦ, Παιδαγωγικαὶ γνῶμαι τοῦ Μ. Βασιλείου, Α' Ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ μ ο ρ φ ῶ σ ι μ ο ν αὐτοῦ, ἐν Ἀθήναις 1938).

Τὸ ὀρθόδοξο μορφωτικὸ ἔργο ἔχει ὡς κίνητρο τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. κη', 19-20). Τὸ ἔργο αὐτὸ πρέπει νὰ ὀδηγῆ στὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὀρθοδόξου μορφωτικοῦ ιδεώδους, τὸ

ὁποῖο ἐπιδιώκει τὴν «μέθεξιν» στὴν μυστικὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ιδεώδες αὐτὸ διατυπώθηκε κατὰ κλασσικὸν τρόπο ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὁ ὁποῖος εἶπε: «Χριστῷ συνταφῆναί με δεῖ, Χριστῷ συναναστῆναι, συγκληρονομησαί Χριστῷ, υἱὸν γενέσθαι Θεοῦ, Θεὸν αὐτὸν» (Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Εἰς Καισάριον ἐπιτάφιος λόγος 7.23, Migne Ἐ.Π. 35, 785). Ἐπομένως ἡ Θεωρία τοῦ ὀρθοδόξου μορφωτικοῦ ἔργου πρέπει κυρίως νὰ προβάλῃ τοὺς μορφωτικὸς θησαυροὺς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, τῆς λειτουργικῆς πράξεως καὶ ζωῆς καὶ τοῦ καθ' ὅλου ἀντικειμενικοῦ πνεύματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ κατεύθυνση αὐτὴ προφυλάσσει τὸ χριστιανικὸ παιδαγωγικὸ ἔργο ἀπ' τὸν κίνδυνον τῆς κατολισθήσεως καὶ ἐκτροπῆς αὐτοῦ σὲ μιὰ ἀπλῶς οὐμανιστικὴ προσπάθεια, ἢ ὁποία ἔχει καθαρῶς ἔμμονον καὶ ἐνδοκοσμικὸν χαρακτήρα καὶ τροφοδοτεῖται μόνον ἀπ' τὰ ἀνθρώπινα ἐντάλματα τῆς θύραθεν θεωρίας τῆς ἀγωγῆς.

Τὸ ὀρθόδοξο μορφωτικὸ ἔργο κορυφώνεται στὴν λειτουργικὴ μὴ μορφωσιμὴ καὶ ἀγωγή, κατὰ τὴν ὁποία ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τόσο τὸ ποιητικόν, ὅσον καὶ τὸ τελικὸ αἷτιον ὅλων τῶν πτυχῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδαγωγικῆς προσπάθειάς ἢ ὁποία ἀποβλέπει σὸ νὰ «μορφωθῆ ὁ Χριστὸς» μέσα μας (Γαλ. δ', 19) καὶ σὸ νὰ ἐνταχθοῦμε στὴν ἐσχατολογικὴ πραγματικότητα τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος μεταμορφώνεται καὶ καινοποιεῖται. Ἡ Χριστοκεντρικὴ λειτουργικὴ ζωὴ εἶναι ἡ ἐνεργοποίηση τοῦ νέου αἰῶνος μέσα στὰ τοπικὰ καὶ χρονικὰ πλαίσια τοῦ παλαιοῦ, εἶναι ἡ παρουσία καὶ διακήρυξις τοῦ ἐρχομένου αἰῶνος μέσα στὸν «νῦν» αἰῶνα. Ἐπομένως ἐκεῖνοι τοὺς ὁποῖους μορφώνει ἡ Ἐκκλησία, μὲ τὴν συμμετοχὴ τους στὴν λειτουργικὴ ζωὴ καὶ ἰδίως στὸν Μυστικὸ Δεῖπνον βιοῦν τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ὡς τοῦ νέου αἰῶνος καὶ ἀποβαίνουν «καινὴ κτίσις» ἐν Χριστῷ (Β' Κορ. ε', 17). Κάθε σταθμὸς τῆς ἐπίγειας ζωῆς τους εἶναι καινούργια ἀφορμὴ, γιὰ ν' ἀντηχοῦν σ' αὐτία τους εἴτε τὰ λόγια τοῦ ψαλμοῦ «καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου» (Ψαλμ. ν', 12), εἴτε τὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα» (Α' Κορ. ε', 7).

(Συνεχίζεται)

«Ο Φώτης Κόντογλου «φίλος του παπᾶ»

(15 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΟΥ)

Τοῦ κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Ἐν ἑξαίρεση κανείς τόν Παπαδιαμάντη, τόν ἀλησμόνητο κύρ Ἀλέξανδρο, πού τόν ἀπεικόνισε μέ σέβας καί ἀγάπη σέ τόσα διηγήματά του, ὁ Φώτης Κόντογλου (1896 - 1965), πού φέτος συμπληρώνονται δεκαπέντε χρόνια ἀπό τήν κοίμησή του, ὁ μέγας αὐτός ἀγιογράφος τῶν νεωτέρων χρόνων καί σημαντικώτατος ἐργάτης τῆς ἑλληνορθόδοξης γραμματείας, δικαιούται νά ὀνομασθῆ «φίλος τοῦ Ὁρθόδοξου παπᾶ». Οἱ παλαῖοι ἀναγνώστες τοῦ «Ἐφημερίου» θά ἐνθυμοῦνται ἀσφαλῶς τά «μυρίσματα ἀνθη» τῆς εὐλογημένης γραφίδας του, μέ τά ὁποῖα στόλιζε τό περιοδικό τοῦ κλήρου μας. Ἀλλά καί σέ πάμπολλα κείμενά του ὁ Κόντογλου τρέφοντας ἀπό τή μικρασιατική πατρίδα του ξεχωριστή τιμή στό ἱερατικό σχῆμα, ἐξέφρασε τή συμπάθεια καί τό σεβασμό του πρός αὐτό. Ἀξίζει μάλιστα νά σημειωθῆ ὅτι ὁ ἀείμνηστος παπᾶ Νικόλας Πλανᾶς (δλ. τόν βίο καί πολιτεία του ἀπό τή μαθητήριά του Μάρθα μοναχή στίς ἐκδ. «Ἀστέρως» Παπαδημητρίου), τόν ὁποῖο ἔχει χαρακτηρίσει ὡς τόν «ἀπλοῦς ποιμένα τῶν ἀπλῶν προβάτων», ὑπῆρξε ἀντικείμενο ἀγάπης καί τοῦ Παπαδιαμάντη καί τοῦ Κόντογλου, πού τοῦ ἀφιέρωσαν ἐμπνευσμένα κείμενα.

Μιλώντας γιά τόν παπᾶ - Νικόλα Πλανᾶ δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι στό πρόσωπό του ζωγράφιζε ὁ Φώτης Κόντογλου τόν ἰδανικό ἀνώνυμο παπᾶ, πού ὑπῆρξε στό διάβα τῶν χρόνων τό στήριγμα τῆς Ἐκκλησίας μας καί ὁ μεταλαμπαδεύτης τῆς ὀρθόδοξης πίστεως μας.

«Μεγάλο καί ψυχροσώτηρο παράδειγμα γιά μᾶς, ἔχει γραμμένο ὁ Κόντογλου, εἶναι ἡ ζωὴ ἐνός τέτοιου ἀνθρώπου στόν σημερινό καιρό πού φούντωσε ἡ ἀμαρτία, καί πού τήν κάθε λογῆς ἀκολασία τήν ἔχουν συνηθίσει τόσο οἱ ἄνθρωποι, ὥστε νά ἔχουν γίνει ἀναισθητοί. Στους πλεον σκοτεινοὺς καιροὺς, πού κρύβεται τό λαμπερό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ ἀπό τά μάτια τῶν ἀνθρώπων, ἡ φιλανθρωπία του φανερώνει ἀνάμεσά μας κάποιον ἀπεσταλμένο του, γιά νά μᾶς στερεώση στήν πίστη μέ τήν πολιτεία του, κι ἄς μή λέγη πολλά λόγια. Τέτοιον ἀπεσταλμένος ἦταν ὁ παπᾶ - Πλανᾶς, πού μήτε γράμματα γνώριζε, μήτε εἶχε τήν εὐκολία στά λογια πού ἔχουν ἐκεῖνοι ὅπου συνηθίζει ὁ κόσμος νά τοὺς λέγη θεολόγους καί πού σπουδάζουν στά πανεπιστήμια καί σέ ἄλλα σχολεῖα καί παίρνουν διπλώματα. Γνώρισμα τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἡ ἀπλότητα τῆς καρδιάς πού φέρνει τήν πίστη. Κι ὅπου ὑπάρχει ἀληθινὴ καί ἀμετασάλευτη πίστη, φανερώνονται ὅλα τὰ

πνευματικά χαρίσματα καί δῶρα τοῦ Θεοῦ» (ἐκδ. «Ἀστέρως», σελ. 15).

Γιά τοὺς ἄπλους παπάδες τοῦ Ἀἰθάλιου, μᾶς μίλησε ὁ Κόντογλου στόν πρώτο τόμο τῶν «Ἐργῶν» του, πού ἀναφέρεται στή γενέτειρά του, τίς ἀρχαίες Κυθωνίες, τήν χαμένη αὐτὴ μικρασιατικὴ «πατρίδα» του. Γιά τόν «καλογερόπαπα» ἐκεῖνο τόν πατέρα Σιλβεστρο Κουκουτό, γιά τόν λιγνὸ «σάν τόν Ἅγιο Γιάννη τόν Καλυθίτη» πατέρα Ἀρσένιο Σγουρη, γιά τόν μπάμμα του, ἠγούμενο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀρχιμ. Στέφανο Κόντογλου κ.ἄ. Γιά τοὺς ἱερεῖς ἀγιογράφους ὁ Κόντογλου ἔγραψε στόν τρίτο τόμο τῶν «Ἐργῶν» του, πού ἀφιέρωσε στήν «Πονεμένη Ρωμιοσύνη». Γιά τόν ἱερέα Ἰωάννη καί τόν ἱερέα Γεώργιο, πού ἄφησαν τὰ ἔργα τους στή μονὴ Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων, γιά τόν ἱεροδιάκονο Ἀθανάσιο, πού ζωγράφιζε «εἰς τήν Μονήν τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ τῆς Κορινθίας», τόν ἱερέα Ἰωάννη Ριτζί (Ἰ. Ναός Θεοτόκου στὸ Στεφάνο Κορινθίας), τόν ἱερέα Δημήτριο, πού ζωγράφιζε ἐκκλησιᾶς τῆς Ἀπτικῆς, τόν «εὐλαβεστάτο» ἱερέα Κωνσταντῖνο (Ἀπάνω Σιάτιστα), καί βέβαια τοὺς μεγάλους ἀγιογράφους ἱερομόναχους καί μοναχοὺς Πανσέληνο, Θεοφάνη Κρητᾶ, Διονύσιο ἐκ Φουρνᾶ κ.λπ.

Δέν δίσταζε, ὥστόσο, ὅταν τό νό-

μιζε ἀναγκαῖο, νά σχολιάση τοὺς «μοντερνισμοὺς», πού ἔφερναν στους ὀρθόδοξους ναοὺς μας, μερικοὶ ἱερωμένοι, πού τοὺς ἀποκαλοῦσε «νεραϊδοπαρμένους». Ἰδίως χτυποῦσε τήν εἰσαγωγὴ εὐρωπαϊκῆς τετραφωνίας, τήν ἀναγεννησιακὴ ἀγιογραφία τῶν ναῶν κ.λπ. Τέτοιες αὐστηρὲς σελιδες του ὑπάρχουν στόν ἕκτο τόμο τῶν «Ἐργῶν» του, πού φέρει τόν τίτλο «Μυστικὰ ἀνθη», ὅπως καί σέ μεγάλο ἀριθμὸ ἐπιστολῶν του. Σέ μιά ἀπὸ αὐτές, πού δημοσιεύσαμε στό βιβλίο μας «Φώτιος Κόντογλου» (ἐκδ. «Γραμμή», 1978), ἀσχολεῖται διὰ μακρῶν μέ τό θέμα τῆς ἀμφίσεως τῶν ἱερέων μας καί τονίζει:

«Ἡ ἀμφίσεισι τῶν ἱερέων εἶνε, τρόπον τινά, μιά ὁμολογία πίστεως ἐκ μέρους τῶν φερόντων τό ρᾶσον» (ὁπ. παρ., σελ. 305).

Ἀναφορὲς τοῦ Φώτη Κόντογλου γιά ἱερεῖς ὑπάρχουν σέ πάμπολλα ἀθησαύριστα κείμενά του, πού εἶναι σκορπισμένα σέ διάφορα ἔντυπα (ἐφημερίδες καί περιοδικά). Ἀλλά καί μέ τό κοντύλι του ὁ Κόντογλου σχεδίασε ἀρκετές φορές τὴ μορφή καί τὸ σχῆμα τοῦ ὀρθόδοξου παπᾶ. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τό ἔργο του «Ἦ παιδιὰ μου ὀρφανὰ μου σκορπισμένα δῶ καί κεῖ / διωγμένα, ὑβρισμένα εἰς τὰ ἔθνη πανοικί», ὅπου ἡ στοργικὴ παρουσία τοῦ ἱερέα, μέ τό ἅγιο ἔαγγέλιο στό χέρι ὑπογραμμίζει τόν σπουδαῖο ρόλο του στὰ κρίσιμα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας καί τοῦ «μεγάλου σηκώμου».

Ἀπὸ τὰ ἀντιπροσωπευτικώτερα ἔργα τοῦ Κόντογλου εἶναι τό σχέδιο τοῦ ἱερέα Ἐλευθερίου Ζάμπου, φιλοτεχνημένο ἀπὸ τόν καλλιτέχνη στὰ 1939. Ὁ ἱερέας εἰκονίζεται καθισμένος κρατώντας τό μπασιούνη του, μέ τήν καρτερία ζωγραφισμένη στό πρόσωπό του.

Δυὸ χρόνια νωρίτερα, στό Μυστρά, εἶχε ἱστορήσει τόν «Παναγιώτη Κουστουλιδῆ, οἰκονόμο, ἱερέα ἐκ Πόντου, ταυὸν ἐφημέριο εἰς τὸ Καστόριον Λακωνίας». Τὸ ἔργο εἶναι χρωματιστὸ καί στὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀγαθοῦ λευίτη θαρρεῖς πῶς ἔχει ἀποτυπωθῆ ὅλη ἡ τραγωδία τοῦ μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Με όνειρα γεννιέται ο άνθρωπος. Μά ή σκληρή πραγματικότητα συχνά του τή γκρεμίζει. Καί τί άπομένει πιά; Έξαρτάται... "Αν μπορή... νά έλπίζη.

"Όχι" θά του φωνάξουν πολλοί. Αύταπάτη είναι ή έλπίδα. Άντίλαλος από τή λόγια του Δάντη: «Ώ σεις, πού μήκατε δώ μέσα' άφήστε κάθε έλπίδα». Σκληρός ό λόγος. "Όλα νά τή χάση κανείς, παλεύοντας στόν στίβο τής ζωής. "Όχι όμως και τήν έλπίδα" όχι. Τό πιό χειρότερο, πού μπορεί νά συμβή κάποτε στόν άνθρωπο, πιό πολύ από τό κακό, είναι ή άπελπισία.

Καί χρειάζεται τότε τό αντίδοτο. 'Η έλπίδα. «Οί έλπίδες χσιδεύουν μιά καταστροφή, όπως τή χορταράκια ένα έρείπιο». Μή μου όνομάσετε, λοιπόν, τήν έλπίδα χίμαιρα.

«Δέν είναι πόθος μάταιος, όνειρο πού
(δέν μένει,
ούδέ φυτρώνει άσκοπα σ' άνόητη
καρδιά.
Γιά κάτι τι καλύτερο είμαστε γεν-
(νημένοι»
.....
(Σίλλερ)

Αυτό «τό καλύτερο» τό χτίζουμε πολλές φορές με μόνο τό πανάκριβο —για τούς πολλούς— εκείνο υλικό' πού λέγεται έλπίδα. «Καλύτερα νά ταξειδεύης με έλπίδα, παρά νά πιάνης λιμάνι», είπαν. Ένας ρακένδυτος ζητιάνος άγόραζε κάποτε ένα λαχείο. —"Τί κάνεις αύτού;" τόν ρώτησε ένας διαβάτης. «Σύ δέν έχεις ψωμί». —«Ναί», άπάντησε ό ζητιάνος. «Άγοράζω λαχείο, διότι θέλω νάχω κάτι για νά έλπίζω...».

Η πιό ισχυρή πνευματική θιταμίνη τής ζωής ή έλπίδα είναι. Μοιάζει με τούς φελλούς στή δίχτυα του ψαρά. Πού κρατάνε τήν ψυχή στήν επιφάνεια' και μέσα στή θαλασσοταραχή.

«Έλπίδα είναι τό όνειρο του Ξύπνιου», παρετήρησαν. Σωστά. Νά Ξέρη μόνο κανείς, πού θά στεριώση τήν έλπίδα του. Διότι υπάρχουν και ψεύτικες έλπίδες, μάταιες' πού «δέν θγάζουν σέ καλό». «Προμηθεύτριες κακών», τίς όνομάζει ό Θεουκιδίδης. Νόμισμα είναι ή έλπίδα' πού για νά κυκλοφορή, χρειάζεται αντίκρουσμα. Ό άπόστολος Παύλος ύποδεικνύει τήν πίστι στό Θεό. Για νά «θεριεύη τήν άποσταμένη έλπίδα». «Πίστις, έλπίς...».

«Μή φοβηθής αυτόν π' εσθήριε
στήν Πίστη επάνω τήν έλπίδα.
Τόν είδα στή ζωή νά μάχεται
μά πάντα άνίκητο τόν είδα».
(Πολέμης)

Μιά τέτοια έλπίδα θά μάς σιγοψιθυρίζη γλυκά μέσα στή δεινά: Μήν άπελπίζεσαι, καλέ μου. «Ποτέ δέν ήρθε νύχτα, χωρίς ν' άκολουθήση ή ήμέρα' ποτέ δέν ύπήρξε βραδυά, χωρίς πρωί. Τό πιό πυκνό σκοτάδι είναι λίγο προτού νά φέξη».

**Μητροπολ. Λευκάδος
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ**

ΟΤΑΝ ΝΙΩΘΕΙΣ ΤΗΝ ΧΑΛΑΡΩΣΗ

**Του Μητρ. Σάμου και 'Ιακρίας
κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ**

Δέν ύπάρχει λόγος ν' άποκρύβουμε τίς δυσχέρειες, πού όπωσδήποτε εμφανίζονται στό ποιμαντικό έργο τής Έκκλησίας. Στό προηγούμενο άρθρο ύπογραμμίσουμε τήν ανθρώπινη άδυναμία πού καλλιεργεί και εκμεταλλεύεται με δόλιο τρόπο ό διάβολος, ό μεγάλος κακοϋργος.

Η άδυναμία αύτή, συνέπεια του προπατορικού άμαρτήματος, είναι ή δύναμη του παλαιού ανθρώπου. Δημιούργησε και έξακολουθεί νά δημιουργή άσχημες καταστάσεις, παρούσες σέ κάθε περίοδο τής εκκλησιαστικής μας ζωής. Είναι κάτι πού επηρεάζει: άφάνταστα τήν πνευματικότητα και αγωνιστικότητα των εργατών του Πνεύματος και από τήν άποψη αύτή προβάλλει ή έξαιρετική ανάγκη μιάς ειδικής ποιμαντικής μέριμνας με κύριο στόχο, πώς θά μπορέση ό ύπηρέτης του Κυρίου ν' άποφύγη τή φθορά τής ψυχής του και τίς συνέπειες μιάς τέτοιας φθοράς. Στήν προκείμενη περίπτωση ανοίγεται μπροστά μας όχι έργο πολύπλοκο και επιστημονικό, πού χρειάζεται συσκέψεις και προγράμματα, ειδικότητες και σπουδές. Είναι κάτι πολύ απλό, ταπεινό κι άθόρυβο, πού άνήκει κατ' άρχήν στή Διοίκηση τής Έκκλησίας, βασικά δέ στόν ίδιο τόν εργάτη, τόν όποιον ό Άπόστολος Παύλος επιφορτίζει με τή σχετική εϋθύνη: «Προσέχετε έαυτοίς και παντί τῷ ποιμνίῳ» (Πράξ. 20,28).

Έτσι, λοιπόν, κληρικοί, πού νιώθουν για όποιοδήποτε λόγο μιά κάποια χαλάρωση του πνευματικού τους δυναμικού —και ποιοί και πότε δέν τό νιώθουν;— δέν πρέπει νά μένουν άπαθείς. Είναι μιά κατάσταση, γνωστή και στούς άγιους Πατέρες σάν «πνευματική ξηρασία», πού μπορεί, αν παρατείνεται, νά έχη δυσάρεστες εξελίξεις. Μπορεί νά φθάση σέ ήθικες πτώσεις με σφοδρούς τρανταγμούς για τήν ψυχή τους, τό λειτουργημά τους και γενικότερα για τήν Έκκλησία. Νά γιατί, κληρικοί κάθε βαθμού, και λαϊκοί πού αναλαμβάνουν κάποιο έργο, πρέπει ν' άνησυχούν και νά παίρνουν, ύστερα από άμερόληπτη αυτοκριτική τίς ένδεδειγμένες αποφάσεις. Έχουμε τή δεδαιότητα, ότι, έφ' όσον ύπάρχει ιερή άνησυχία και ή πνοή του Θεού θά θερθούν οι τρόποι με τούς όποιους οι πνευματικοί εργάτες θά μπορέσουν νά πραγματοποιήσουν τήν προτροπή του Παύλου «καθάρισωμεν έαυτούς από παντός μολυσμού σαρκός και πνεύματος, επιτελοῦντες άγιωσύνην έν φόβῳ Θεοῦ» (Β' Κορ. 7,1).

Δέν είναι ανάγκη νά ύποδειξουμε τρόπους. Όστόσο, όμως, θά πρέπει νά παρουσιάσουμε κάτι, πού πολύ εκτιμάται στό έξωτερικό σέ θρησκευτικούς κύκλους και, τελευταία, και έδώ στήν Ελλάδα από διανοούμενους, Καθηγητές Πανεπιστημίων και νέους ανθρώπους. Σέ

ώρισμένες εποχές του έτους, πολύ προσφέρονται τα καλοκαίρια, όποτε Ίεροκήρυκες, Κατηχητές και λοιποί εργάτες της Εκκλησίας περιορίζουν —δέν διακόπτουν— τó ίεραποστολικό τους έργο, προγραμματίζονται συχνές επισκέψεις σε Μοναστικά Κέντρα και συναντήσεις με πρόσωπα που έχουν έντονη πνευματική άκτινοβολία. Πρέπει να δοξάζουμε τó Θεό, γιατί και στην εποχή μας, που μαστίζεται από τόν άθεισμό και τόν ύλισμό, υπάρχουν εύλογημένοι άνθρωποι και χαριτωμένα πνευματικά άνθρωπία.

Ένδεικτικά αναφέρουμε τή Μονή Λογοθέρας στην Πάρο με τόν φωτισμένο Γέροντα π. Φιλόθεο Ζερβάκο, που, μόλις πριν λίγο καιρό σε ηλικία 97 ετών, τόν κάλεσε ó Κύριος στους ούρανοús. Μεγαλύτερη αξία έχει τó «περιόλι: τής Παναγίας» τó "Άγιον Όρος. Άλλά τήν πρώτη θέση κατέχουν τó Σινά και οί "Άγιοι Τόποι. Έδω βλέπουμε τόν ίδιο τó Θεό. Στους προηγούμενους τόπους, τούς ανθρώπους τού Θεού.

Όπωςδήποτε, τά πνευματικά αυτά κέντρα, που κοσμούν και γεμίζουν οί άρετές άγιων πατέρων, προσφέρουν άνεκτήμητη βοήθεια. Η ήσυχία τού τοπίου, σε συνδυασμό με τή σιωπή, τó κοιμωσχοίνι, τίς ίερές Άκολουθίες, τή μελέτη κατάλληλων βιβλίων, τίς συζητήσεις με άδελφούς πνευματέμφορους, φορτίζουν τίς μπαταρίες, συνήθως άδειες από τούς περισπασμούς τού κόσμου. Και, αν ή διαμονή σφραγίζεται με τήν ειλικρινή έξομολόγηση, θά ακολουθή και ή ψυχική κάθαρση, ώστε να βλέπουν πιδ καθαρά τó Θεό και να επικοινωνούν με τή Χάρη Του, κατά τρόπο πιδ άμесо. Ευκαιρία να θυμηθούμε τόν Μωυσή, που κατέθηκε από τó Θεοδάδιστο Σινά «ήλλοιωμένος». Και τόν Μέγα Άθανάσιο, που βαθιά στην έρημο, κοντά στον "Άγιο Άντώνιο, άντλούσε δύναμη και παρηγορία.

Και σήμερα, αν οί επισκέψεις αυτές γίνονται συχνές και αποκλειστικά για πνευματικούς σκοπούς, χαρίζουν ψυχική άνανέωση. Περιφρουρούν τούς θησαυρούς τής πίστewς, τής αγάπης και τής άρετής. Αποκαθιστούν τίς ζημιές τής ψυχής, που προκαλούν οί πειρασμοί τού κόσμου και οί προβληματισμοί τού έργου. Προσφέρουν δύναμη στους επισκέπτες για να παλεύουν. "Έτσι, «έγεννήθησαν ίσχυροί έν πολέμω» (Έβρ. 11,34). "Όπως ó "Άγιος Γρηγόριος ó Παλαμιάς στον άγώνα τής πίστewς. "Όπως ó Μέγας Βασίλειος στη μάχη τής αγάπης. "Όπως τόσοί άλλοι. Από τά Κέντρα αυτά ξεκίνησαν και απ' αυτά άντλούσαν φώς και τροφή. "Έτσι, δέν κρατούσαν σκουριασμένη τή «πανοπλία τού Θεού», που πρέπει να σηκώνουν όλοι οί εργάτες τής Εκκλησίας. Τά όπλα τους δέν ήσαν εύθραυστα και «σαρκικά, αλλά δυνατά τή Θεώ προς καθαίρεσιν όχυρωμάτων» (Β' Κορ. 10,4).

Οί έσωτερικές αυτές διεργασίες, μακριά από θορυβώδη και «μεγαλόπνοα» προγράμματα, μορφώνουν και προπαντός κρατούν τούς εργάτες τής Εκκλησίας σε πνευματική έτοιμότητα και στα πλαίσια τής μεγάλης τους άποστολής. Και μη τó ξεχνάμε. Με τέτοιους εργάτες, επισκιαζόμενους από τή Χάρη τού Θεού, ή Εκκλησία μας θά δώσει τή ζωντανή παρουσία στη σύγχρονη γενεά και θά κερδίση τίς μάχες τού Πνεύματος.

ΜΟΡΦΕΣ

ΤΟΥ

ΓΕΝΟΥΣ

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ μας από τó λήθαργο τής άπαιδευσίας και τής δουλείας τών τετρακοσίων χρόνων δέν υπήρξε ένα τυχαίο γεγονός! Δέν πραγματοποιήθηκε από μία σύμπτωση εύνοϊκών ιστορικών συμπτώσεων. Χρειάστηκε και φωτισμένο νοú και καρδιά και θεío έρωτα. Ό καταγεγμένος ραγιάς, ó σιωπηλός σκλάβος, ó άπροσπάτετος δούλος έπρεπε να βρη πρώτα τήν ένδοξη καταγωγή του. Ήταν άνάγκη να άνακαλύψη και πάλι τίς θρησκευτικές και εθνικές ρίζες του. Να άποκτήση συνείδηση τής ύπάρξεώς του και να σηκώσει περήφανα τó κεφάλι του ζητώντας πιδ με δύναμη, πίστη και λεβεντιά τήν πνευματική και πολιτική άνεξαρτησία του. Ό λαός, βυθισμένος στην λησμονία και στο σκοτάδι, στη θλίψη και στο δυσβάστακτο βάρος τής επιβίωσης, έπρεπε να φωτιστή. Να άναβαρρίση. Να άποκτήσει αυτοπεποίθηση. Ένότητα σκέψews και έργειών. Να πιστέψη στη νέα του ιστορική πορεία. Και αυτός ó σημαντικός σκοπός πραγματοποιήθηκε κυρίως κατά τόν δέκατο όγδοο αιώνα. Στόν αιώνα που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πολυκύμαντη εθνική μας ιστορία.

Τότε είναι που μία πλειάδα από φλογερούς έθναποστόλους, από μεγάλους θρησκευτικούς ήγέτες, παιδαγωγούς και ευαγγελικούς κήρυκες, άναλαμβάνουν να όδηγήσουν τó "Έθνος στην ένδοξία. Παίρνουν στα χέρια τους τó νοú και τήν ψυχή τού λαού και με άπροσμέτρητους άγώνες, τόλμη και θυσίες προσπαθούν μερόνυχτα, να πλάσουν τήν νέα Έλληνική, Όρθόδοξη συνείδηση, που θά σταθή, ύστερα από χρόνια, άξια και πανάξια να σηκώσει τó βάρος μιας έπανάστατης και έλεύθερης Πατρίδος. Είναι οί Γενάρχες, οί Δάσκαλοι, οί φλογεροί ίερωμένοι, οί άπλοι κληρικοί, που όταν άπευθύνονται προς τó Έλληνικό Γένος βροντοφωνούν: «Πρέπον είναι, ω άνδρες Έλληνες και τής Άνατολικής Εκκλησίας γνήσια παιδιά, πρέπον είναι, αν ίσως και εύρισκόμεθα ξεπεσμένοι από βασιλείαν, από πλούτη και άνάπαυσιν να μη προδώσωμεν τήν εύγένειαν τής Φυλής μας».

«Τó γένος τούτο τών Έλλήνων τών ήμετέρων συμφυλετών εκείνό έστι, τó ποτέ τας τε τέχνας και τας έπιστήμας ή έξευρόν ή εις άκρον άσκήσαν, τó χρηματήσαν ευμπαση τή ύψηλή ευπρέπεια, κλέος, στολισμός, κόσμος, χρήσις τε ούχ ή τυχούσα».

Δημήτρης Φερούσης

ΕΝΤΡΥΦΩΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΕΥΔΟΚΙΜΩΦ

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Γιὰ τὴ θεολογικὴ ἔννοια τῆς εἰκόνας ὡς στοιχείου στὴ λατρεία τῆς Ὁρθοδοξίας, ἔχουν γραφῆ πολλὰ καὶ σπουδαῖα, ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες ὡς τοὺς σημερινούς διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας. Σ' αὐτὴ τὴν ἀπέραντη φιλολογία, σπιθίζει, μ' ἓνα ξεχωριστὰ ἔλκυστικό φῶς, τὸ γραμμένο στὰ γαλλικὰ βιβλίον τοῦ Ρώσου θεολόγου Παύλου Εὐδοκίμωφ «Ἡ τέχνη τῆς εἰκόνας, θεολογία τοῦ κάλλους». Φέτος, κυκλοφόρησε μιὰ ἐπιτυχημένη μετάφρασή του στὰ ἑλληνικά, καμωμένη ἀπὸ τὸν συνάδελφο Κώστα Χαραλαμπίδη, εἰδικὸν στὶς χριστιανικὲς εἰκαστικὲς τέχνες.

Μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία καὶ μ' ἀφορμὴ μιὰ δεύτερη ἐντρυφήση στὸ ἔργο, παραθέτουμε ὀρισμένα ἐνδιαφέροντα οὐσιαστικὰ στοιχεῖα, ἀντλημένα ἀπὸ ἐκεῖ, μαζὶ μὲ λίγες προσωπικὲς μας ἀπόψεις.

Ὅντως, ἡ εἰκόνα, ὡς ἀντικείμενο ἱερῆς αἰσθητικῆς ματιᾶς, μᾶς ὑψώνει τὸν νοῦ σὲ μιὰ θεώρηση τῆς ιδέας τοῦ κάλλους, μέσα στὸ φῶς τῆς Βίβλου ἀρχικά, ὅπως κάνει καὶ ὁ συγγραφέας.

Τὰ θέματα τῆς εἰκόνας, παρμένα ἀπὸ τὸν χῶρον τῆς πίστεως, εἶναι, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλη ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας, ντυμένα ὀρατὰς κτιστικὲς μορφές, ἀκόμη καὶ ἂν ἀναφέρονται σὲ μόνον πνευματικὰ βιώματα ἢ μόνον πνευματικὲς ἀντικειμενικὲς ὀντότητες (λ.χ. ἡ Ἁγία Τριάς ὡς ἀνθρωπόμορφος Ἄγγελοι συνδαιτυμόνες τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ).

Στὴν εἰκόνα, μὲ τὴ συνύπαρξιν τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ ὠραίου, ἀναθυμώμαστε σὲ τί ἐγκτεται ἡ ἀποκαλυπτικὴ προσφορά τοῦ χριστιανισμοῦ. Κάτι ὑπαινιττόμενον ἀπὸ τὴν πλατωνικὴ ἀποψη ὅτι τὸ ὠραῖον εἶναι ἡ λαμπρότης τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ἀπὸ ἐκεῖν τοῦ Τζῶν Κήτς ὅτι ἡ ὀμορφιά εἶναι ἀλήθεια καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὀμορφιά. Αὐτά, στὸν καθαρὸν ἀγέρα τοῦ μεταφυσικοῦ Ἀπόλυτου.

Ὁ κόσμος —καὶ μέσα του τὰ θεομοιαστὰ κτίσματα Ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι— εἶναι ποίημα τοῦ Θεοῦ «Καὶ εἶδε τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν» (Γέν. α' 31). Ἡ λέξη «καλὸς» ἐδῶ, στὴ γλῶσσα τῶν Ὁ' καὶ στὸ ἑβραϊκὸ πρωτότυπον, εἶναι δισημάντη. Ἀνταποκρίνεται στὴ συναμφότερη ἀντίληψη τοῦ ὠραίου ποὺ εἶναι ἀγαθὸ (ἀληθινὸ) καὶ τοῦ ὀγαθοῦ ποὺ εἶναι ὠραῖον.

Στὸν ἄνθρωπον, ὁ Θεός, δημιουργὸς «ἐκ τοῦ ὄντος», χάρισε, ὡς ὑψίστη δωρεά, πλᾶϊ στὴν ἐλευθερία τῆς βούλησός, τὴν ποίησιν, δημιουργία «ἐκ τοῦ ὄντος». Ἦδη στὴ Γένεση (β' 19-20), αὐτὴ ἡ ποίησιν εἶναι λόγος, ὄνομα. Σὲ κάποιους στίχους μας, ποὺ ἀναφέρονται στὸν πρωτόπλαστο, ὑπομνηματίζουμε λυρικά αὐτὴ τὴ βιβλικὴ εἶδησιν («Ἀρῶμα ἀπὸ γίαισεμι», Ἀθήνα 1978, σ. 6):

Ρόδο, ζουμποῦλι, νάρδο καὶ γαροῦφαλλο,
μέθην ἀπὸ χρῶμα καὶ εὐωδία
καὶ ἂν ἦταν πρὶν, τώρα εἶν' ἀληθινά,
ποῦ ἐσὺ τὰ ὀνοματίζεις, γυροφέρνοντας

ἐκατατικὴ ματιὰ.

Καὶ σύγγεφον μικρὸ ποῦ ξαίνει ὁ ἄνεμος
καὶ ἄστρα πετράδια στῆς νυχτίδος τὸ σηρικὸ
καὶ ἂν ἦταν πρὶν, τώρα εἶν' ἀληθινά,
ποῦ ἐσὺ τὰ ὀνοματίζεις.

Καὶ πρῶον λιοντάρι καὶ ἀπαλὴ περιστερὰ
καὶ σερπετὸ τῆς γῆς καὶ μέλισσα
καὶ ἂν ἦταν πρὶν, τώρα εἶν' ἀληθινά,
ποῦ ἐσὺ τὰ ὀνοματίζεις.
Χάρη σου οἱ φθόγγοι,
ποῦ δώρισες τοῦ καθενοῦ.
Σὰ νὰ σὲ πρόσμεναν νὰ ὑπάρξουν,
μ' ὄλον ποῦ τὰβρες καμωμένα.

Κάθε Σάββατο ὥρα 10,15' - 10,30' π.μ. ἀκοῦτε ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο τῆς ΕΡΤ (Α' Πρόγραμμα) τὴ νέα ἐκπομπὴ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἐκκλησίας

«Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΟ ΛΑΟ».

Μιὰ ἐκπομπὴ ποῦ μιλάει μὲ εὐκρίνεια στὸν εὐσεβῆ Λαὸ μας γιὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας ποῦ τὸν ἐνδιαφέρουν.

—Προβολὴ τῶν θέσεων τῆς Ἐκκλησίας.

—Ἀπαντήσεις στοὺς ἀμφισβητῆς.

—Ἐνημέρωση γιὰ τὴν ποικίλη ἐκκλησιαστικὴ δραστηριότητα.

Ἀκοῦτε ὅλον τὴν ἐκπομπὴ «Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΟ ΛΑΟ».

Ἔνα ἀκόμη δημόσιον ἔθιμον στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀλήθειας γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ Λαὸ μας.

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΑΣ

Τοῦ Σεβ. Μητροπ. Δημητριάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Μπροστά στα σύγχρονα ανθρωπιστικά προβλήματα ἔμεις οἱ νέοι πολὺ λίγα μπορούμε νὰ προσφέρουμε γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους. Νομίζουμε ὅμως πὼς ἡ ἀντίδρασή μας ἐναντίον τῆς περασμένης γενιᾶς μπορεῖ νὰ ἐξαντλήσῃ, τι μπορούμε σχετικὰ νὰ κάνουμε.

Γιὰ κάθε κακὸ πὺ συμβαίνει στὸν κόσμο συνηθίζουμε ὅλοι νὰ ρίχνουμε τὴς εὐθύνες στὶς πλάτες τῶν μεγάλων. Βέβαια κανεὶς δὲν ἀμφισβητεῖ τὸ ὅτι τὸ μεγαλύτερο, ἴσως, ποσοστὸ βαρύνει τοὺς ὤμους ἐκεῖνων πὺ χειρίζονται τὰ ζητήματα καὶ ὠδηγοῦν σὲ λύσεις τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Ὅμως εἴμαστε ἄραγε ὅλοι ἔμεις οἱ ἄλλοι ἀμέτοχοι μιᾶς κάποιας εὐθύνης; Μπορούμε νὰ βγοῦμε ἔμεις ἔξω ἀπὸ τὸ κύκλωμα πὺ ἔχουμε δημιουργήσει; Οἱ νέοι μας, ἰδιαίτερα, μπορούν νὰ σηκώσουν τοὺς ὤμους μπροστὰ στὴν κατάσταση καὶ νὰ ρίξουν μόνο τὶς πέτρες τοῦ ἀναθέματος στὰ κεφάλια τῶν πατέρων τους; Μὲ αὐτὸ ἔχουν ἄραγε ἐκπληρώσει τὸ χρέος τους;

Οἱ ἄνθρωποι ἐκλέγουν πάντα γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς των τὶς πιὸ εὐκολες λύσεις. Οἱ ἄλλοι πρέπει νὰ σηκώσουν τὰ φορτία. Ἐμεις μπορούμε νὰ φωνάζουμε καὶ νὰ διαμαρτυρῶμαστε. Ἐτσι ὅμως δὲν συμβάλλουμε θετικὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῆς καταστάσεως. Οἱ νέοι μας σήμερα ἔχουν στὰ χέρια τους ἓνα φραγγέλιο καὶ μὲ αὐτὸ ἀπειλοῦν τὰ κεφάλια ὄλων τῶν ἄλλων. Ἄρνοῦνται νὰ παραδεχθοῦν τοὺς πατέρες τους. Θέλουν νὰ ἀνατρέψουν μὲ ἐπαναστατικὰ μέσα τὴ δομὴ τῆς κοινωνίας. Ἐπιδιώκουν μὲ φωνὴς νὰ ἀλλάξουν τὸν κόσμο. Ἡ μέθοδος αὐτὴ εἶναι βασικὰ εὐκολή. Τὸ δύσκολο εἶναι νὰ συμμετάσχουμε στὴν διαδικασία γιὰ τὴν διόρθωση τῶν κακῶν, πὺ εἶναι καὶ πολλὰ καὶ δύσκολα. Ὁ καθένας μας, εἴτε εἶναι ἐπιφανής, εἴτε ἀφανής, εἴτε νέος, εἴτε γέρος, ἔχει τὸ ποσοστὸ τῆς εὐθύνης του μέσα στὴν κοινωνία. Κανεὶς δὲν δικαιούται «νὰ βγάξῃ τὴν οὐρά του ἔξω» καὶ νὰ

γίνεται μόνο τιμητὴς τῶν ἄλλων, ὅταν δὲν ἔχη τὴ διάθεση νὰ βοηθήσῃ ἀποφασιστικὰ γιὰ τὴν διόρθωση τῶν πραγμάτων. Δὲν ἐκπληρώνουν οἱ νέοι μας τὸ χρέος των ἀπέναντι στὸ αἴτημα τοῦ καθαρῶ καὶ τῆς μεταβολῆς πὺ διατυπώνουν μόνον μὲ τὶς ὑψωμένες γροθιὲς καὶ μὲ τὸ σπᾶσιμο τῶν τζαμιῶν. Χρειάζεται νὰ σκύψουν πάνω στὰ προβλήματα καὶ νὰ σκεφθοῦν μακριὰ καὶ ἔξω ἀπὸ κάθε δημαγωγικὴ ἐπιρροή τί πρέπει νὰ κάνουν. Καὶ μπορούν νὰ κάμουν πολλὰ μὲ τὸ σφρίγος τῆς ἡλικίας των καὶ τὸν ἐνθουσιασμό των. Ὁ Ραοῦλ Φολλερώ, μεγάλος ἀνθρωπιστὴς τῶν ἡμερῶν μας, ἔγραφε πρὶν ὀπὸ καιρὸ τὰ ἑξῆς: «Ὅταν 800 ἑκατομ. ἄνθρωποι ἔχουν στὴ διάθεσή τους γιὰ ὅλο τὸν χρόνο ἓνα εἰσοδήμα κατώτερο ἀπ' τοῦ τελευταίου ἐργάτη, καὶ λέγω στὸν ἑαυτὸ μου: δὲν μπορῶ τίποτε νὰ κάμω, τότε ὁ Κάιν εἶναι ἐγώ. Ὅταν ἀγροκτηματίες τοῦ Νέου Κόσμου χύνουν 270 τόν. γάλα στὸ δρόμο γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἀνύψωση τῶν τιμῶν», ἐνῶ 7 μητέρες στὶς 10 θὰ δοῦν τὰ παιδιὰ τους νὰ πεθαίνουν ἀπ' τὴν πείνα πρὶν προλάβουν νὰ γίνουν 15 χρονῶν, καὶ ἡ καρδιά σου δὲν νίγεται ἀπὸ ἀγανάκτηση καὶ θυμὸ, τότε ὁ Κάιν εἶναι σύ...». Ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἱεραπόστολου, πὺ ὡς τὸ θάνατό του ἔδειξε μὲ ἔργα τὰ αἰσθηματὰ του ἀπέναντι στὸν ἄνθρωπο, εἶναι πὺς χρειάζεται μιὰ κινητοποίηση γόνιμη καὶ θετικὴ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ πὺ ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ στὶς κοινωνίες μας. Ἡ οὐσία ὅμως εἶναι πὺς πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀλλαγὴ.

Οἱ νέοι προτιμοῦν ἀναμφίβολα τὴ βία. Ἡ βία μοιάζει στὰ μάτια τους

νὰ φαντάζῃ μὲ τὰ ἐντυπωσιακὰ τῆς ἀποτελέσματα καὶ γιὰ τὴν ταριάζῃ περισσότερο στὸν ἀψίκροτο καὶ θεαλλῶδη χαρακτήρα τους. Ἄν σήμερα ὁ μαρξισμὸς ἔχη ἀνάμεσα στὶς τάξεις τῶν νέων πολλοὺς ὄπαδούς, αὐτὸ, σὲ μεγάλο ποσοστὸ, ὀφείλεται στὴν προβολὴ τῆς βίας σάν μέσου δικαίωσης τῶν προσδοκιῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλὰ ἡ βία δὲν λύνει προβλήματα, δημιουργεῖ ἀδιέξοδα, γιὰ τὴν καταλύει τὴν ἠθικὴ τάξη καὶ νομοτέλεια πὺ δίδει τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὴν γῆ. Ἡ βία, ὅπου χρησιμοποιήθηκε, ἔβλαψε σχεδὸν ἀνεπανόρθωτα τὶς πνευματικὲς δυνάμεις, γιὰ τὴν στηρίχθηκε στὴν ὠμότητα τῆς ἐκφράσεώς της. Οἱ νέοι πὺ διαλέγουν τὴ βία, μᾶλλον ἐξυπηρετοῦν, ὅπως νομίζουν, τὴν ἰδιοσυγκρασία τους πὺ τοὺς ὠθεῖ στὸ νὰ δημιουργήσουν κάτι, καταστρέφοντας κάτι ἄλλο. Γιὰ τὴ βία εἶναι καταστροφή. Θάταν προτιμώτερο ἂν οἱ νέοι γίνονταν φορεῖς ἐνὸς ἀληθινὰ οικοδομητικοῦ πνεύματος, πὺ θὰ ἀναμόρφωνε τὸν κόσμο καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Τὴν ἀλλαγὴ πὺ ὅλοι μας ποθοῦμε θὰ τὴν δοῦμε καὶ στοὺς ἄλλους ἂν πρῶτα τὴν δοῦμε στὸν ἑαυτὸ μας. Κι αὐτὸ εἶναι κάτι πὺ ἀποκλειστικὰ, θὰ ἔλεγα, ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἑμᾶς. Οὔτε οἱ φιλολογικὲς διαμαρτυρίες, οὔτε οἱ βίαιες ἀντιδράσεις ἔχουν σχέση μὲ μιὰ ἀληθινὴ μεταμόρφωση τῆς κοινωνίας μας. Τὴν μεταμόρφωση θὰ φέρῃ ὁ δύσκολος ἀτομικὸς ἀγώνας τῶν ἀνθρώπων γιὰ ὀλοκλήρωση. Ὁ ἀγώνας ὄλων ἀνεξαιρέτως, καὶ τῶν ὠρίμων καὶ τῶν νέων, πὺ εἶναι πλάσμενο ἀπ' τὸ Θεὸ γιὰ ἀγώνες καὶ δημιουργία.

Ἐχουν, λοιπόν, τὴν εὐθύνη τους καὶ οἱ νέοι. Καὶ θάνα ἐυτύχημα ἂν μπορούσαν νὰ συνειδητοποιήσουν πόσο καλύτερο καὶ θετικώτερο γιὰ τὴν κατάσταση γύρω μας εἶναι νὰ πάρουν στὰ σοβαρὰ τὰ θέματα καὶ ν' ἀγωνισθοῦν γιὰ τὴν ἐπιθυμητὴ ἀλλαγὴ.

Γιατί δὲν μπορούν νὰ διδάσκουν οἱ χιλιαστὲς

Τοῦ Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

«Ὁ πολὺς ὄχλος» γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὴ σχέση του μετ' τὸν Σωτῆρα ἡμῶν Θεόν, πρέπει νὰ παραμείνῃ ἐνωμένος μετ' τὸ ὑπόλοιπο τῶν πνευματικῶν Ἰσραηλιτῶν. Γιατί; Διότι οἱ πνευματικοὶ Ἰσραηλιτῆς ἀποτελοῦν τὸ ἅγιον ἔθνος...» (Σκοπιά 15.2.1980, σελ. 27).

Οἱ «ὄχλοι» λοιπὸν τῶν χιλιαστῶν δὲν λογιζοῦνται «πνευματικοὶ Ἰσραηλιτῆς», μέλη τοῦ «ἁγίου ἔθνους» καὶ ἄρα δὲν εἶναι «συγκληρονόμοι τοῦ Χριστοῦ». Δὲν ἔχουν δηλαδὴ ὀργανικὴ θέσῃ στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν τὸ ὑπηρετικὸ προσωπικὸ τῆς χιλιαστικῆς ὀργανώσεως!

Ἡ θέσῃ αὐτὴ ὑπογραμμίστηκε ἰδιαίτερα στίς 6 Ἀπριλίου 1980 σ' ἕλες τῆς χιλιαστικῆς συναθροίσεως, στὸ μάθημα τῆς «Σκοπιάς» ποὺ ἀναφέραμε. Δὲν τὸ πιστεύετε; ρωτήστε κάποιον χιλιαστὴ ποὺ θὰ χτυπήσῃ τὴν πόρτα σας: εἶσαι συγκληρονόμος τοῦ Χριστοῦ; Θὰ δῆτε πῶς θὰ σὰς τὸ ἀρνηθῇ. Ὅχι, θὰ ἀπαντήσῃ, ἐγὼ δὲν εἶμαι συγκληρονόμος, γιατί δὲν εἶμαι «πνευματικὸς Ἰσραηλιτῆς», δὲν ἀνήκω στὸ «ἅγιο ἔθνος»! Μὰ ἂν δὲν εἶναι «συγκληρονόμος», δὲν εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔχει τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, δὲν καθοδηγεῖται ἀπὸ τὸ Πνεῦμα! (Ρωμ. η' 14-17).

Μετὰ ἀπὸ τέτοια τοποθέτησῃ, τίθεται εὐλόγη τὸ ἐρώτημα: τότε ποῦ βασίζει τὸ κήρυγμά του; Στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ! Εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀπαντήσῃ, στὴν ἁγία Γραφή! Αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ ὑποστηρίξῃ ὁ καθένας, ὅλοι οἱ αἵρετικοὶ ἰσχυρίζονται πῶς κηρύττουν ἀπὸ τὴν ἁγία Γραφή, πῶς ἐρμηνεύουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ!

Ἄς πάρουμε ὅμως τὸ παράδειγμα τῶν ἀποστόλων: ἐκήρυτταν «ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὀφθαλμὸς δὲν εἶδε, καὶ ὠτίον δὲν ἤκουσε, καὶ εἰς καρδίαν ἀνθρώπου δὲν ἀνέβηκαν, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἠτοίμασεν εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν» (Α' Κορ. 6' 9).

Ποῦ ἐβασίζοντο οἱ ἀπόστολοι; Ποιὸς τοὺς πληροφοροῦσε τὰ πράγματα τοῦ Θεοῦ; «Εἰς ἡμᾶς δὲ ὁ Θεός», ἀπαντᾷ ὁ Παῦλος, «ἀπεκάλυψεν αὐτὰ διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὸ Πνεῦμα ἐρευνᾷ τὰ πάντα, καὶ τὰ κρυφὰ τοῦ Θεοῦ. Διότι τίς τῶν ἀνθρώπων γινώσκει τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; Οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς γινώσκει, εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ». «Ἄλλ' ἡμεῖς», καταλήγει, «δὲν ἐλάβομεν τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα

εἰς ἡμᾶς. Τὰ ὁποῖα καὶ λαλοῦμεν, οὐχὶ μετὰ διδακτοῦς λόγους ἀνθρωπίνης σοφίας, ἀλλὰ μετὰ διδακτοῦς τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, συγκρίνοντας τὰ πνευματικὰ πρὸς τὰ πνευματικὰ. Ὁ φυσικὸς ὅμως ἄνθρωπος δὲν δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ διότι εἶναι μωρία εἰς αὐτόν, καὶ δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ αὐτὰ διότι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. Ὁ δὲ πνευματικῶς ἀνακρίνεται μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. Διότι τίς ἐγνώρισε τὸν νοῦν τοῦ Κυρίου, ὥστε νὰ διδάξῃ αὐτόν; ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν τὸν νοῦν τοῦ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 6' 10-16).

Ὅστε λοιπὸν οἱ ἀπόστολοι δὲν ἐβασίζοντο σὲ ἀνθρώπινες διδασκαλίαι, ἀλλὰ στὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἦταν ὁ μεγάλος διδάσκαλος τῶν ἀποστόλων. Ἀφοῦ εἶχαν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἦσαν ἄνθρωποι πνευματικοὶ καὶ μπορούσαν νὰ δεχθοῦν τὰ πνευματικὰ πράγματα καὶ νὰ τὰ διδάξουν καὶ σὲ ἄλλους. Γιὰ νὰ διδάξῃ κανεὶς τὰ λόγια τοῦ Κυρίου πρέπει νὰ γνωρίσῃ τὸν νοῦν τοῦ Κυρίου, νὰ δεχθῇ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ! Ἄν δὲν δεχθῇ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι ἄνθρωπος πνευματικὸς: Εἶναι ἄνθρωπος φυσικὸς, ποὺ δὲν δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, διότι εἶναι εἰς αὐτόν μωρία καὶ δὲν δύναται νὰ τὰ γνωρίσῃ!

Καὶ οἱ λεγόμενοι «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῦά»; Δέχονται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ; Ὅχι! Γιατί ἂν συνέβαινε αὐτό, θὰ γινόνταν «παιδιὰ τοῦ Θεοῦ», συγκληρονόμοι τοῦ Χριστοῦ» (Ρωμ. η' 15-17). Ὅμως οἱ ἴδιοι ἀρνοῦνται: πῶς μπορούν νὰ γίνουν «συγκληρονόμοι καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι οὔτε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ! Τότε, ἂν δὲν ἔχουν τὸ Πνεῦμα, εἶναι ἄνθρωποι «φυσικοὶ» καὶ δὲν μπορούν νὰ γνωρίσουν τὰ πράγματα τοῦ Θεοῦ, οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ εἶναι γι' αὐτοὺς μωρία!

Οἱ λόγοι ποὺ κηρύττουν στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων οἱ χιλιαστὲς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι λόγοι Θεοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς διδάσκει: «Ὁ φυσικὸς ὅμως ἄνθρωπος δὲν δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ διότι εἶναι μωρία εἰς αὐτόν, καὶ δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ αὐτὰ, διότι πνευματικῶς ἀνακρίνεται».

Οἱ χιλιαστὲς λοιπὸν δὲν μπορούν νὰ γνωρίσουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ μετὰ βάση τὴν Γραφή, γιατί δὲν εἶναι ἄνθρωποι «ἀποκηρῆμένοι» ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ πιστεύουν τυφλὰ σὲ αὐτὰ ποὺ διδάσκει ἢ ἡγεσία τους. Δὲν μπορούν, οὔτε τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ «δοκιμάζουν τὰ πνεύματα», ἂν προσέρχονται ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἔτσι γίνονται θύματα, τὰ μεγάλα θύματα τοῦ Μπρούκλιν.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Τò θερινό έκκλησιασμα

Κάθε καλοκαίρι, τò έκκλησιασμα στους νους μας, κατά τή Θ. Λειτουργία τής Κυριακής, είναι αισθητά άραιο. Τò γεγονός όφείλεται στον καύσωνα που έπικρατεί κατά τήν έποχή αυτή του έτους και καθιστά στον πολύ κόσμο δύσκολη τή συμμετοχή στην κοινή θεία λατρεία. Η έξήγηση όμως του φαινομένου δεν είναι δικαιολογία. Τò καθήκον του έκκλησιασμού δεν πρέπει να γνωρίζει καιρικές ανάπαυλες. Οί συνειδητοί πιστοί νιώθουν βαθειά αυτή τήν αλήθεια. Και δεν παραλείπουν να δίνουν τò εύλαθικό τους «παρών» στον οίκο του Θεού. Τους λοιπούς χριστιανούς μας άς τους βοηθήσουν οί αιδ. έφημέριοι να βγούν από τήν έπιπόλαιη αντίληψη του θέματος. Φωτίζοντάς τους έγκαιρα, τώρα, στο κατώφλι τής θερινής περιόδου. Και, παράλληλα, φροντίζοντας ώστε ή Θ. Λειτουργία να τεληται με τή θεμιτή συντομία, σε χρονικό διάστημα σύμμετρο προς τήν άντοχή των πολλών.

Άδολη ψυχή

Ο Άγιος Βαρθολομαίος, που πιμάται από τήν Έκκλησία μας τήν 11η Ιουνίου, είναι ένας από τους δώδεκα Μαθητές του Κυρίου. Από τόν Εύαγγελιστή Ιωάννη αναφέρεται με τò όνομα Ναθαναήλ (κα' 2, α' 44-52). Ο ίδιος ό Κύριος του άπηύθυνε βαρύτιμο έπαινο, λέγοντας: «Ίδε αληθώς Ισραηλίτης έν ώ δόλος ούκ έστιν» (στίχ. 48). Πράγματι, ή ψυχή αυτού του Άποστόλου ήταν εύθεια, άσκίαστη από κάθε κλίση προς ό,τι δεν συμφωνούσε με τò θείο θέλημα. Μ' αυτή λοιπόν τή Ζηλευτή ιδιότητα, ό Ναθαναήλ άποδείχθηκε, στους κόλπους τής πρώτης Έκκλησίας, άληθινά «δωρο του Θεού» (είναι ή έννοια του όνόματός του στα έβραϊκά).

Και στους σημερινούς καιρούς, ή Έκκλησία είναι στολισμένη με τέτοιες άνέκαθεν άγνές ψυχές, άνάμεσα στους έργάτες της. Χαριτωμένες έκ γενετής, ενάρτετες από δρόμους που πήρε ή θεία Χάρη έγκαιρα, μέσ από τήν ψυχοβιολογική τους δομή.

«Υίος παρακλήσεως»

Τήν ίδια μέρα, στο Έορτολόγιο, λάμπει ένα από τά γλυκύτερα όνόματα του άποστολικού νοητού στερεώματος. Ο Βαρνάβας, ό «υίος παρακλήσεως» (Πράξ. δ' 36). Τò άπολυτικό του μάς πληροφορεί ότι υπήρξε «των έβδομήκοντα (Άποστόλων) πρώτος και των δώδεκα ίσοστάσιος». Δεν πρόκειται για ποιητικό σχήμα ύπερβολής. Τά στοιχεία που παρέχει ή Καινή Διαθήκη γι' αυτόν, τόν αναδεικνύουν κορυφαίο άνάμεσα στους «συνεκδήμους» (Β' Κορ. η' 18-19, τò χωρίο, κατά τους έρμηνευτές, αυτόν ύπονοεί) του Παύλου.

Στόν βίο και τò έργο του, έπεβεβαίωσε τήν τρυφερή έννοια του όνόματός του. Ήταν στηρικτής και παρηγορητής ψυχών.

Προερχόταν από τήν Κύπρο και έκει θερμάτισε τήν έπίγεια Ζωή του με τò μαρτύριο, όπως αναφέρουν από συμφώνων όλες οί πηγές τής άρχαίας Παραδόσεως.

Τί παρέρχεται και τί μένει

Τόν καλό ποιμένα στολίζει, έκτός των άλλων, ή φύλαξη τής καρδιάς από τήν προσκόλληξη στα γήινα άγαθά. Είναι άνθρωπος τύπος — όπως γενικά και κάθε πιστός χριστιανός— αντίθετος προς εκείνον που διαπλάθουν οί κατ' έξοχήν άντιπνευματικοί καιροί μας. Δεν δίνει καμιά σημασία σ' αυτά τά άγαθά, Ξέρον-

τας και νιώθοντας βαθειά, μαζί με τόν σοφό τής Παλαιάς Διαθήκης, ότι «άνθρωποι πάντες από έδάφους και έκ γής έκτίσθη Άδάμ» (Σοφ. Σειρ. λγ' 10). Δεν ξεχνά ότι στο χώμα καταλήγουν τά φθαρτά και έπικηρα. Και έτσι, άποφεύγει τή ματαιοπονία τής επίδιώξεώς τους, μοναδικό σκοπό τής Ζωής του έχοντας τή δόξα του Κυρίου και τή σωτηρία ψυχών.

Άς μη έπηρεάζονται λοιπόν οί καλοί κληρικοί μας από τò ότι ή παρυσία τους σ' ένα φιλόυλο κόσμο, όπως ό σημερινός, μοιάζει άντινομία. Άς «ύπομένουν όλη τήν ύπομονή», όπως θά έλεγε ό μέγας Άποστολικός Πατέρας Πολύκαρπος Σμύρνης, «πιστοί έως θανάτου» (Άποκ. β' 10) στην άποστολή τους. Ό,τι παρέρχεται, είναι αυτό που προσφέρει ό κόσμος. Ό,τι μένει, είναι ό Χριστός.

Για τά παιδιά μας

Σύμφωνα με στατιστικά δεδομένα, που πρόσφατα είδαν τò φώς τής δημοσιότητας, κατά τά τελευταία τέσσερα χρόνια άποπειράθηκαν ν' άυτοκτονήσουν στην Ελλάδα 731 παιδιά και νέκι, από 6 έως 17 έτών.

Βασικές αίτιες του άνησυχητικού αυτού φαινομένου αναφέρονται από τις άρμόδιες κρατικές πηγές οί διαλυμένες οικογένειες, ό άγχώδης ρυθμός τής σημερινής Ζωής, ή διαπότιση τής νεολαίας με ιδέες ύλικού εύδαιμονισμού κ.ά. Όλες όμως μπορούν να συνοψισθούν σε μία: τήν άποξένωση τής τρυφερής ηλικίας από τò Εύαγγέλιο.

Έτσι, ή πρώτη και κυρία άντιμετώπιση του προβλήματος δεν μπορεί να είναι άλλη από μιá πιό δυνατή και θερμή προσπάθεια έλκúσεως και διαφυλάξεως των νεανικών ψυχών στους κόλπους τής Έκκλησίας.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ»

15νθήμερη Έφημερίδα τής Άποστολικής Διακονίας. Είναι τò πνευματικό, μαχητικό όργανο του κάθε χριστιανού. Πληροφορεί, ενημερώνει και κατατοπίζει τò λαό πάνω σ' όλα τά έκκλησιαστικά, πνευματικά και θρησκευτικά ζητήματα που άπασχολούν τόν σύγχρονο άνθρωπο. Κυκλοφορεί τήν 1η και 16 κάθε μήνα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ*

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Πρέπει, ἐπίσης νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι τὸ παιδί εἶναι χωρὶς καμιά ἀμφιβολία ἀβάπτιστο. Προϋποθέτου καὶ οἱ δύο εὐχές πῶς ἢ εἰσοδός του στὸν γὰρ γίνεται γιὰ πρώτη φορὰ καὶ ζητοῦν νὰ ἀξιωθῇ «ἐν καιρῷ εὐθέτω» τοῦ ἀγίου βαπτίσματος. Σὲ μερικά μάλιστα χειρόγραφα παρεμβάλλονται καὶ δεήσεις πού ἀφοροῦν στὸ νὰ καταξιωθῇ τὸ θρέφος νὰ κοινωνήσῃ τῶν ἀχράντων μυστηρίων («τῆς μερίδος τῶν ἐκλεκτῶν σου, κοινωνὸς γένηται καὶ τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, φυλαττόμενος...») Ἐξ ἄλλου οἱ εὐχές τῆς πρώτης ἡμέρας, τῆς ὀγδόης καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς παρουσιάζουν προδευτικὸ χαρακτήρα καὶ ἐντάσσονται οὐσιαστικὰ στὶς προβαπτισματικὲς πράξεις. Ἡ κλιμάκωσι εἶναι φανερὴ τὴν πρώτη ἡμέρα εὐλογεῖται τὸ θρέφος καὶ χαιρετίζεται ἢ ἔλευσί του στὸν κόσμον, τὴν ὀγδόη λαμβάνει τὸ ὄνομα καὶ χαρακτηρίζεται πᾶ «δοῦλος Χριστοῦ» καὶ «χριστιανός», τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα εἰσέρχεται στὸν γὰρ τοῦ Θεοῦ, «ἐμφανίζεται» καὶ προσφέρεται σ' Αὐτόν. Ἐπονται ἢ κατήχησι, οἱ ἐξορκισμοί, τὸ βάπτισμα, τὸ χρίσμα καὶ ἡ θεία κοινωνία ὡς πράξεις τελειώσεως τοῦ νέου χριστιανοῦ. Ἄλλως, ἂν τὸ παιδί εἶναι ἤδη βαπτισμένο, ὄχι μόνο διασπᾶται ἡ κλιμακωτὴ σειρά τῶν προβαπτισματικῶν πράξεων, ἀλλὰ καὶ χάνει τὸ νόημά της ἢ κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα προσφορὰ τοῦ θρέφους, πού τότε «ὡς ἀνάθημα τοῦτο» καὶ «ὡς δῶρον τῷ Θεῷ προσκομίζεται» κατὰ τὸν Σ υ μ ε ῶ ν Θ ε σ σ α λ ο ν ἰ κ η ς (Διάλογος, κεφ. 60). Ὁ ἴδιος ὁ Συμεὼν σημειώνει ὅτι στὸ ἐξῆς τὸ θρέφος ἀνήκει στὴν τάξι τῶν κατηχουμένων («ἐντεῦθεν οὖν τό... θρέφος ἐστὶ κατηχούμενος»). «Ὅτι ἡ ἀκολουθία τοῦ σαραντισμοῦ κανονικὰ προτάσσεται τοῦ ἀγίου βαπτίσματος καὶ ἀνήκει στὶς προβαπτισματικὲς τελετὲς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴ φράσι πού κατακλείει τίς βαπτισματικὲς πράξεις καὶ πού κατὰ πολλὰ χειρόγραφα περιλαμβάνει καὶ τὸν ἐκκλησιασμό, δηλαδή τὸν σαραντισμὸ τοῦ παιδιοῦ: «Ἐκκλησιασθῆς, ἐδαπτίσθης, ἐφωτίσθης...».

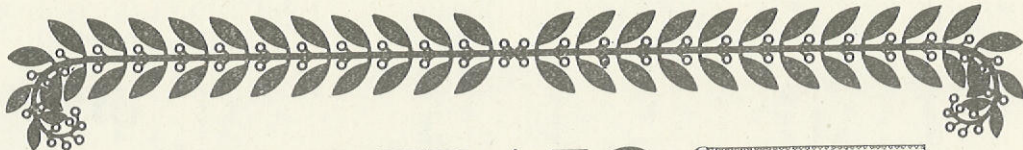
Πράγματι, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσα συνήθεια, τὰ παιδιά ἐδαπτίζοντο μετὰ τὴν συμπλήρωσι τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς τους. Ὅπως μπορεῖ νὰ συναχθῇ ἀπὸ ἀπάντησι: Π έ τ ρ ο υ τ ο ὕ χ α ρ τ ο φ ὕ λ α κ ο ς σὲ σχετικὴ ἐρώτησι («Εἰς πόσον καιρὸν ὀφείλει βαπτίζεσθαι τὸ παιδίον;»), μόνον ὅταν τὸ θρέφος ἦταν ἄρρωστο τὸ ἐδαπτίζαν ἀμέσως («ἐὰν νοσῇ ὅρον οὐκ

ἔχει, ἀλλὰ παραυτίκα βαπτίζεται»), σὲ ἀντίθετη ὁμῶς περιπτώσει τὸ βάπτισμα ἐγίνετο μετὰ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα («εἰ δὲ ὑγιαίνει, εἰς τὰς μ' ἡμέρας»). Τὸ ἴδιο μὲ ἄλλα λόγια λέγει καὶ ἡ σχετικὴ τυπικὴ διάταξι, πού ὑπάρχει καὶ στὰ σημερινὰ Εὐχολόγια καὶ σὲ διάφορες παραλλαγὰς καὶ στὰ χειρόγραφα, κατὰ τὴν ὁποία «τὸ γεννηθὲν θρέφος, ἐὰν ἄρα ἀσθενοῦν μὴ θηλάξῃ, ἀλλὰ πρὸς θάνατον ἀφορᾷ, οὐ χρὴ περιμένειν... ἀλλὰ τῇ ὥρᾳ ἢ ἐγεννήθη, μόνον ἀποπλυθῆναι καὶ εὐθὺς βαπτισθῆναι, ἵνα μὴ τελευτήσῃ ἀφώτιστον». Ἐννοεῖται ὅτι τὸ κανονικὸ θὰ ἦταν, ἂν δὲν συνέτρεχε ὁ ἔκτακτος αὐτὸς λόγος, νὰ βαπτισθῇ ἀργότερα, δηλαδή μετὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ σαραντισμοῦ, κατὰ τὴν σειρά πού ἔχει τίς προβαπτισματικὲς ἀκολουθίας τὸ Εὐχολόγιο.

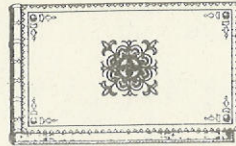
Κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ σαραντισμοῦ, μετὰ τὴν ἀνάγνωσι τῆς μᾶς ἀρχικῆς ἢ τῶν δύο ἀνωτέρω εὐχῶν, τὸ θρέφος εἰσάγεται στὸ ἱερὸ ἀδιακρίτως φύλου. Οὔτε οἱ εὐχές οὔτε οἱ τυπικὲς διατάξεις τῶν χειρογράφων κανὸν διακρίσι: ἄρρενος καὶ θήλειος, κατὰ τὸ ἀποστολικὸ «οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θήλυ» (Γαλάτ. γ' 28), ὅπως δὲν γίνεται παρομοία διάκρισι καὶ στὸ βάπτισμα καὶ σ' ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀκολουθία. Ἡ εἰσοδος ὄχι μόνο τῶν θηλέων θρεφῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν γυναικῶν στὸ ἅγιο δῆμα προκειμένου νὰ κοινωνήσουν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, μαρτυρεῖται στὴν πράξι τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ἀπὸ τοὺς κανόνες τοῦ Ἰ π π ο λ ὄ τ ο υ (κανὼν 19,143) καὶ ἀπὸ τὸν 6' κανόνα τοῦ Δ ι ο ν υ σ ί ο υ Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ε ῖ α ς, τὸ ἐπιβεβαιώνει δὲ καὶ ὁ Β α λ σ α μ ῶ ν στὸ σχόλιό του στὸν ἀνωτέρω κανόνα: «ὡς ἔοικε τὸ παλαιὸν εἰσέρχοντο γυναῖκες εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἀπὸ τῆς ἀγίας τραπέζης μετελάμβανον». Ἀπὸ τὰ γνωστὰ χειρόγραφα μόνο ἓνα, τὸ Σινᾶ 968 τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, κάνει διάκρισι φύλου, καί, κατ' αὐτό, τὸ μὲν ἄρρεν θρέφος εἰσάγεται στὸ δῆμα τὸ δὲ θῆλυ ὄχι, ὅπως ἐπεκράτησε νὰ γίνεταί καὶ σήμερα, προφανῶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας. Τῆς ἴδιας περιπτώσεως ἢ καὶ μεταγενέστερα εἶναι τὰ χειρόγραφα (βλέπε Ἀθηνῶν 662, 664 καὶ 667) πού παρουσιάζουν μιὰ ἐνδιάμεσο τάξι: Κατ' αὐτὴν τὰ θρέφη καὶ τῶν δύο γενῶν εἰσάγονται στὸ δῆμα, ἀλλὰ ὁ ἱερεὺς ὅταν ἐκκλησιάξῃ θῆλυ θρέφος δὲν περνᾷ ἀπὸ τὸ ἐμπροσθεν μέρος τῆς ἀγίας τραπέζης, ἀλλὰ μόνο ἀπὸ τὸ ὀπισθεν καὶ τὰ πλάγια, ὅπως εἶδαμε στὴν ἀπάντησι στὴν ὑπ' ἀριθμ. 363 ἐρώτησι.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 108 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

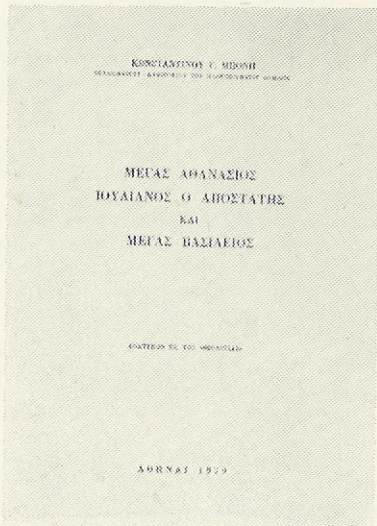

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Κων. Γ. Μπόνη, 'Ακαδημαϊκού - Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών, ΜΕΓΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ Ο ΑΠΟΣΤΑΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.

‘Ο σ. φωτίζει με βαθειά γνώση και άγχινοια τις τρεις αυτές μορφές «έν θέσει και αντίθεσει έναντι της 'Εκκλησίας, σκληρώς αγωνιζόμενης προς διασφάλισιν τής ανεξαρτησίας αυτής κατά τόν δ' αιώνα».

β) 'Η συνηθισμένη αντίληψη ότι ο 'Ιουλιανός ήταν ούτοπιστής και έπεδίωκε με άβάσιμη θρησκευτική πολιτική μιá χίμαιρα, είναι έσφαλμένη. Τόν δ' αιώνα, ό έθνισμός διατηρούσε ικμάδα πολλή. 'Ο άγώνας λοιπόν του 'Αποστάτη κατά του χριστιανισμού υπήρξε συνειδητός, στηριγμένος σέ κατ' άνθρωπον έλπίδες και κάθε άλλο παρά άνοργάνωτος. Πάντως, «ή άποστασία του, κατ' επίδρασιν νεοπλατωνικών θεουργιών, πρέπει νά θεωρηθῆ ως πράξις ενός... μυστικοπαθοῦς ανθρώπου ή ρομαντικού, τόν όποϊόν ήχημαλώτισεν ή έλπις τής άθανασίας». 'Ενέπνεε όμως τήν πολιτική του και μιá άποψη πού έμοιαζε ρεαλιστική, ότι δηλ. ή 'Εκκλησία ήταν πέδη γιά τήν Πολιτεία.

γ) 'Ο Μ. Βασίλειος πέτυχε εκεί όπου απέτυχαν ό Μ. 'Αθανάσιος (ειρήνη 'Εκκλησίας) και ό 'Ιουλιανός (ειρήνη Πολιτείας). 'Ο Καππαδόκης ι. Πατήρ αναδείχθηκε φρόνιμος οικιστής στή διεκκλησιαστική του συμπεριφορά. 'Εργάσθηκε άποδοτικά γιά τήν ένότητα τών χριστιανών. Και με τή θεολογική του σκέψη, στερέωσε τήν όρθή πίστη και άντεπεξήλθε στις αίρέσεις. Β. Μς

ΤΑ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΑ ΘΕΜΕΛΙΑ
ΤΗΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ
Του Νίκου Μακρή

‘Ενα νέο βιβλίο στις εκδόσεις «Συντροφιά» έρχεται νά προστεθῆ, ως μαρτυρία βάθους και πάθους πνευματικού, στή νεοελληνική βιβλιογραφία.

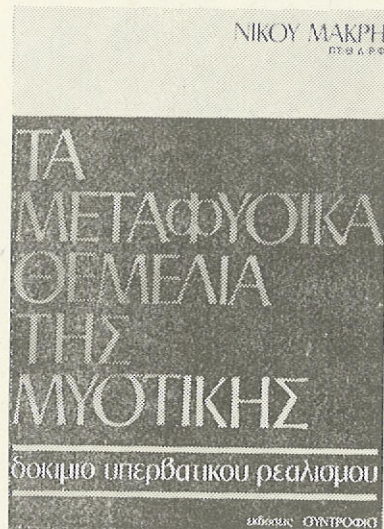
Πρόκειται γιά τό παραπάνω βιβλίο πού άντιμετωπίζει θαρραλέα και χριστιανικά τά πιό όμορφα και γοητευτικά θέματα τής φιλοσοφίας και τής μυστικής.

Γραμμένο με τρόπο άμεσο άποτολμάει ούσιαστικά ένα σπουδαίο διάλογο με τόν ειλικρινή άναγνώστη.

Είναι αλήθεια πως γιά τήν κατανόηση του άπάτεϊται σχετική γνώση τών βασικών φιλοσοφικών κατηγοριών. Στο βάθος όμως τό έγχειρημα είναι άμεσο και ό άναγνώστης συναντιέται με τόν συγγραφέα πολύ συχνά μέσα σέ άτμόσφαιρα συγκινησεως και όαμης πνευματικής.

Τά βιώματα, ή δημιουργική αγάπη, ή Ζωή συμπορεύονται μαζί με

μιá προσέγγιση σέ άξίες και έννοιες πού άνάγονται στή σφαίρα του υπερβατικού ρεαλισμού. «Σκοπός τούτου του βιβλίου, γράφει στόν πρόλογο

του ό κ. Μακρή, δέν είναι ή πρωτοτυπία, άλλ' ή υπόμνηση αληθειών οι όποιες συνιστούν τήν πηγή τής ανθρώπινης δράσης και δικαιοσύνης έξαιρέτα ό,τι τιμά κάθε δημιουργία».

Φς

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- * 'Η θεία Λειτουργία του άγίου 'Ιωάννου του Χρυσσοστόμου (σέ διχρωμία, δρχ. 20).
- * 'Ιερά Σύνοψις (σελ. 776, δρχ. 160).
- * Μικρός Συναξαριστής, έπισκόπου Διονυσίου Λ. Ψαριανού, Μητροπ. Σερβίων και Κοζάνης, (δρχ. 250).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΤΟΥΣ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥΣ

Ίκανοποίηση

μυθολογικών αιτημάτων

Με διάταξη νόμου που προωθείται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για ψήφιση, θα ικανοποιηθούν ώριμα μισθολογικά αιτήματα ιερών, με βάση τα μορφωτικά τους προσόντα. Ειδικότερα:

- Εφημέριοι Β' Κατηγορίας, με πτυχίο Ανωτέρου Εκκλ. Φροντιστηρίου ή 7ταξίου ή 6ταξίου Ιερατικής Σχολής ή όσοι περάτωσαν επιτυχώς τις τμηματικές εξετάσεις του Β' έτους της Θεολογίας, θα εξελίσσονται μισθολογικά μέχρι τον 3ο βαθμό.

- Εφημέριοι πτυχιούχοι παιδαγωγικών Ακαδημιών θα κατατάσσονται στη Β' Κατηγορία, ενώ όσοι από αυτούς έχουν και πτυχίο Ανωτέρου Εκκλ. Φροντιστηρίου θα κατατάσσονται στην Α'.

- Για λόγους ίσης μεταχείρισης, στη Β' Κατηγορία θα ένταχθούν και όσοι εφημέριοι πήραν απολυτήριο 6ταξίου Γυμνασίου μέχρι 31.8.1978, επειδή στην Κατηγορία αυτή κατετάγησαν, βάσει των διατάξεων του Ν.Δ. 4538/66, όσοι είχαν πάρει απολυτήριο Γυμνασίου μέχρι 31.8.1966.

Ή Σύνοδος

για τον Ι.Σ.Κ.Ε.

Με βάση τις εκκλησιολογικές και κανονικές προϋποθέσεις του Ν. 590/77 «περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» ειδική Επιτροπή που συγκροτήθηκε από τη Δ. Ί. Σύνοδο, θα μελετήσει το θεσμό του «Ιερού Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος» (Ι.Σ.Κ.Ε.). Την Επιτροπή απαρτίζουν οι Συνοδικοί Μητροπολίτες Μεγάρων και Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαίος και Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος και ο όμοτιμος Καθηγητής του Παν(μίου) κ. Ίωάννης Καρμύρης.

Το ζήτημα προέκυψε από το γεγονός ότι, όπως ανέφερε ο Ι.Σ.Κ.Ε., ώριμοί από τους Σεβ. Μητροπολίτες θεωρούν τον Συνδεσμό ως συνδικαλιστικό Σωματείο.

Εικοσαετία του Φροντιστηρίου

Υποψηφίων Κατηχητών

Αυτό το μήνα συμπληρώνεται μία εικοσαετία από την ίδρυση του «Φροντιστηρίου Υποψηφίων Κατηχητών» της Αποστολικής Διακονίας (1960 - 1980).

Στό διάστημα των είκοσι χρόνων λειτουργίας του, απεφοίτησαν απ' αυτό 2.500 περίπου νέοι και νέες Κατηχητές και Κατηχητές, που στο πλευρό των εφημερίων και με την εύλογία των οικείων Μητροπολιτών πρόσφεραν και προσφέρουν πολλά στον ευαίσθητο τομέα της Κατηχησεως παιδιών και εφήβων.

Όσο κι αν ο θεσμός των Κατηχητικών Σχολείων περνά τα τελευταία χρόνια κάποια κρίση, όλοι εύχονται κι ελπίζουν πως με τη συμβολή και των άρτια καταρτιζόμενων υποψηφίων Κατηχητών (οι οποίοι σημειωτέον είναι ως επί το πλείστον φοιτητές που σπουδάζουν σε διάφορες Σχολές, και όχι μόνο στη Θεολογική), θα έρθει σύντομα ή μέρα που και πάλι τα Κατηχητικά μας θα γνωρίσουν μία νέα κι ελπιδοφόρα άνθηση.

Και άλλα φυτώρια

Κατηχητών

Για την άνθηση αυτή του Κατηχητικού έργου σπουδαία υπηρεσία προσφέρουν και ώριμες Ί. Μητροπόλεις, που ώργάνωσαν ειδικά Φροντιστήρια, στα πρότυπα του αντίστοιχου της Αποστολικής Διακονίας, για τον καταρτισμό νέων Κατηχητών.

Έχουμε υπ' όψει μας — ίσως λειτουργούν και άλλα — τα Φροντιστήρια των Ί. Μητροπόλεων Πειραιώς και Χαλκίδος. Στό πρώτο γράφτηκαν φέτος 93 υποψήφιοι, το παρακολούθησαν 80 και πήραν πτυχίο οι 62. Στό δεύτερο είχαν γραφή 100 και απεφοίτησαν επίσης 62.

Στους νέους αυτούς συνεργάτες των εφημερίων αξίζει κάθε έπαινος και ή εύχή να αναδειχθούν καλοί Κατηχητές, προς δόξαν Θεού.

Συνάντηση

νοσοκομειακών ιερών

Οι ιερείς που υπηρετούν στα μεγάλα νοσηλευτικά ιδρύματα της περιοχής Αρχιεπισκοπής Αθηνών, συναντήθηκαν στις 6 Μαΐου στην Ί. Μονή Εισοδίων Εσοτόκου (Μαρκόπουλο Ωρωπού).

Ο εκπρόσωπος του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών κ. Σεραφεΐμ, Θεοφιλ. Επίσκοπος Διευλείας κ. Αλέξιος μετέφερε τις εύχες του Αρχιεπισκόπου, υπογράμμισε τό ύψος της αποστολής των ιερών στα Νοσοκομεία και έπεσήμανε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στό έργο τους. Ο πανσ. άρχιμ. κ. Ευσέβιος Γιαννακάκης (του Ίπποκρατείου) άνέπτυξε στους 20 παρευρισκομένους τό θέμα «Ο ιερεύς και τό ποιμαντικό έργο του στό νοσοκομείο». Ακολούθησε μακρά συζήτηση και άναλλαγή άπόψεων.

Η έπόμενη συνάντηση θα γίνη σύντομα με εισηγητή τόν εφημέριο του «Εύαγγελισμού».

Νέοι συνταξιούχοι

του TAKE

— Σακκοράφας Νικ., ιερεύς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 16.524, έφάπαΕ 311.673.

— Χειλάκος Γρηγ., ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 17.592, έφάπαΕ 324.620.

— Βασιλαδιώτης Θεόκλ., ιερεύς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 16.524, έφάπαΕ 273.756.

— Κορωνάιος Κων., ιερεύς, Β)4, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 21.048, έφάπαΕ 350.966.

— Καραλίγκας Κων., ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 17.592, έφάπαΕ 320.884.

— Μπακαβέλος Νικ., ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 17.592, έφάπαΕ 324.499.

— Παπαβασιλείου Νικ., ιερεύς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 16.524, έφάπαΕ 311.937.

— Μπέης Νικ., ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 17.592, έφάπαΕ 319.832.

Ε. Π. Λ.